

Nr 52.

Ankom till riksdagens kansli den 27 maj 1920 kl. 2 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse i vissa delar av förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 m. m. jämte en i ämnet väckt motion.

Närvarande: herrar Larsson i Västerås,*) Clason, Schlyter,*) Hellberg, K. J. Ekman,*) Thulin, Modig,*) Vindahl, Larsén, Magnusson i Tumhult,*) Janson i Kungsör, Henrikson, Leander, Persson i Tofta, Nilsson i Antnäs,*) Hansson i Sölvesborg, Andersson i Igelboda*) och Karlsson i Vadstena.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Till konstitutionsutskottets handläggning hava båda kamrarna hänvisat en av Kungl. Maj:t till riksdagen avlåten proposition, nr 286, däri Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag om ändrad lydelse i vissa delar av förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862,

2) lag om ändrad lydelse i vissa delar av förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862,

3) lag om ändrad lydelse i vissa delar av förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862,

4) lag om ändrad lydelse av § 6 i förordningen om kyrkostämma, samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862,

5) lag om ändrad lydelse av § 6 i förordningen om kyrkostämma, samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863,

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 5 saml. 39 häft. (Nr 52.)

6) lag om ändrad lydelse av §§ 5 och 12 i förordningen om lands-
ting den 21 mars 1862,

7) lag om ändrad lydelse av 7 § 2 mom. i lagen om fattigvården
den 14 juni 1918,

8) lag om ändrad lydelse av §§ 19 och 20 i lagen om val till
riksdagen den 26 maj 1909,

9) lag om ändrad lydelse i vissa delar av den av 1919 års lag-
tima riksdag villkorligt antagna nya lagen om val till riksdagen och

10) lag om rätt för vissa väljare att utan inställelse inför valförrättare
avgiva valsedel vid vissa kommunala val samt om behandling av valsedels-
försändelse.

Av dessa förslag äro samtliga här nedan intagna med undantag för
det som avser lag om ändrad lydelse i vissa delar av den av 1919 års
lagtima riksdag villkorligt antagna nya lagen om val till riksdagen. An-
ledningen till att icke utskottet här intagit sistnämnda lagförslag, är den, att,
såsom utskottet redan i ett tidigare utlåtande (nr 44) vid denna riksdag
framhållit, även ett annat till utskottet hänvisat kungligt förslag avser änd-
ringar i ifrågavarande lag — delvis berörande samma paragrafer som de
här åsyftade —, varför utskottet ansett sig böra i ett särskilt utlåtande
i ett sammanhang behandla de föreliggande förslagen till ändringar i
denna lag.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till propositionen
bifogade utdrag av protokollet över civilärenden den 12 mars 1920.

Samtidigt härmed har utskottet till behandling förehaft en i anled-
ning av nämnda proposition inom andra kammaren väckt motion, nr 358,
där herrar *Persson* i Tofta och *Lidström* hemställt, »att riksdagen måtte
för sin del, med bifall i övrigt till Kungl. Maj:ts proposition nr 286, an-
taga vid denna motion fogade författningsförslag».

Dessa förslag äro följande:

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse i vissa delar i förordningen om kommunalstyrelse på land^{et} den 21 mars 1862.

§ 29.

Mom. 1. För val av — — — — — inskränkt inom valkrets.

Mom. 2. Kommun, som icke är delad — — — — — är upprättade röstlängden.

Mom. 5. a) Val av kommunalfullmäktige förrättas i varje valdistrikt inför den valnämnd, som enligt lagen om val till riksdagen utses för val till riksdagens andra kammare.

Valen skola förrättas under tiden från och med — — — bestämmer. Val får ej — — — fem eftermiddagen. I kungörelse om valförrättning skall tiden för valet noggrant angivas. Sådan kungörelse utfärdas för varje valdistrikt av valnämndens ordförande i den ordning, som för kallelse till kommunalstämma stadgas.

Vid valet skall gälla till efterrättelse den enligt § 14 upprättade röstlängd eller del av röstlängd.

b) Äkta make må, när båda makarna äro röstberättigade i valdistriktet, vid valet genom företeende av fullmakt utöva rösträtt för den andre maken.

Om sådan fullmakt gälle i tillämpliga delar, vad i § 12 stadgats.

c) Röstberättigad, som 1:o) utövar militärtjänst eller 2:o) utövar sjömansyrket eller såsom deltagare för egen eller annans räkning i fiske i öppen sjö eller i annan egenskap tillhör besättning eller annan personal å fartyg eller 3:o) tillhör personalen vid statens järnvägar eller vid enskilt järnvägsföretag eller vid postverket, tullverket eller lots- eller fyrväsendet, må vid valet genom fullmakt låta sig företrädas av annan person, som är röstberättigad inom valdistriktet, dock icke i annat fall än då, enligt vad vid tiden för fullmaktens underskrivande kan tagas för visst, hinder för väljarens personliga inställelse vid valförrättningen möter på grund därav,

att yrkets eller tjänstens utövning betingar hans vistelse utom valdistriktet vid den tidpunkt, då valet äger rum.

Om sådan fullmakt gälle, vad i § 12 stadgats.

Å fullmakten skall jämväl lämnas noggrann upplysning angående den röstberättigades yrke eller tjänst samt de därav förorsakade omständigheter, som förhindra hans personliga närvaro vid valförrättningen.

Vistas fullmaktsgivaren inom riket, skall den sålunda angivna förfallogrunden skriftligen bestyrkas av på landet ordförande eller ledamot i valnämnd eller i kommunalnämnd samt i stad tjänsteman, som av magistraten förordnas. Vistas fullmaktsgivaren utom riket, skall förfallogrunden skriftligen bestyrkas av svensk konsul eller ock, där fullmaktsgivaren tillhör besättning eller annan personal å svenskt fartyg, dettas befälhavare eller, i händelse av förfall för denne, hans närmaste man. Nämda personer vare pliktiga att, när de därom anmodas, tillhandagå fullmaktsgivare såsom nu är sagt. I fråga om viss grupp av röstberättigade äge Konungen förordna, vilka personer ytterligare må kunna anlitas såsom vittne. Är fullmaktsgivaren ej personligen känd för vittnet, åligger honom att styrka sin identitet genom intygande av trovärdig person eller ock medelst prästbevis, debetsedel, arbets- eller sjöfartsbok eller annan tillfyllestgörande handling.

Sådant bestyrkande av förfallogrunden må ske i samband med fullmaktens bevittnande, därest ena fullmaktsvittnet är sådan person, som i enlighet med vad ovan sägs äger att avgiva sådant bestyrkande, eller ock lämnas i särskild handling, som vid valförrättningen bifogas fullmakten.

d) Ej må vid valet tal hållas eller tryckta eller skrivna upprop till de väljande tillåtas inom vallokalen.

Vid förrättningen skola kuvert av ogenomskinligt papper, lika till — — — valurnan är tom.

Valmännen äga avgiva sina röster i den tur, de anmäla sig hos ordföranden, därest icke å kommunalstämma beslutits, att valet skall ske efter upprop. Till valmannen utlämnas — — — vilja utöva rösträtt.

I vallokalen skola till lämpligt antal finnas avskilda platser, avsedda att möjliggöra för en var att med valhemlighetens bevarande kunna inlägga sin valsedel i kuvertet. För sådant ändamål skola dessa platser vara inrättade med skärmar eller annat dylikt, dock så anordnat, att för såväl valförrättaren som allmänheten är synligt, dock så anordnat, att för såväl valförrättaren som allmänheten är synligt, när en plats är upptagen; och åligger det valförrättaren att vaka över att valmans förehavande ej må av någon kunna iakttagas.

Valmannen har att — — — och att i de fall, då valmannen uppgiver sig vilja utöva rösträtt för annan, fullmakten är utfärdad inom den tid och enligt de föreskrifter, som under littera b) och c) här ovan stadgas, samt

fullmaktsgivaren enligt där meddelade bestämmelser är behörig att utöva rösträtt genom fullmäktig, ävensom tillsett, att kuvertet — — — därtill utser.

Har valman, som är berättigad genom fullmäktig deltaga i valet, utfärdat fullmakter för olika personer, vare den fullmakt gällande, som senast utfärdats, där ej på grund av annan fullmakt valkuvertet blivit avlämnat och i valurnan nedlagt.

Ej må någon — — — varde ej mottaget.

Då uppehåll i valförrättningen sker, — — — och bör, innan förseglingen vid förrättningen fortsättande borttages, valförrättaren inför öppna dörrar förvissa sig om, att sigillen äro obrutna.

De valmän, som — — — äro tillstädes i vallokalen eller, om utrymme där saknas — — — röstningen avslutad.

Omedelbart därefter uttagas — — — i protokollet avtryckas.

Sedan valprotokollet — — — avslutas förrättningen. Ordföranden insända därefter ofördröjligen till Konungens befallningshavande omslaget med valkuverten jämte röstlängden samt valprotokollet och återopade fullmakter med tillhörande intyg. Sker insändandet med allmänna posten, skall försändelsen assureras.

e) Konungens befallningshavande — — — föra protokoll.

Valets utgång kungöres omedelbart genom uppläsning av nämnda protokoll. Med protokollets uppläsning är valförrättningen avslutad, varefter Konungens befallningshavande genast skall till vederbörande återställa den röstlängd, som för sammanräkningen insänts.

De avgivna valsedlarna — — — valet gäller.

Förslag

till

Lag

om ändring i vissa delar av förordningen om kommunalstyrelse i stad
den 21 mars 1862.

§ 12.

Röstägande är berättigad att med — — — — (lika med Kungl. Maj:ts förslag) — — — trettio dagar från underskrivandet.

Vid val av stadsfullmäktige får röstägande icke utan personlig inställelse utöva rösträtt i andra fall och i annan ordning än nedan i § 24 mom. 2 stadgas.

§ 24.

Mom. 2. a) Valet får ej — — — klockan sju eftermiddagen.

I kungörelsen — — — noggrant angivas.

b) Äkta make må, när båda makarna äro röstberättigade i val-distriktet, vid valet genom företeende av fullmakt utöva rösträtt för den andra maken.

Om sådan fullmakt gälle i tillämpliga delar, vad i § 12 stadgats.

c) Röstberättigad, som 1:o) utövar militärtjänst eller 2:o) utövar sjömansyrket eller såsom deltagare för egen eller annans räkning i fiske i öppen sjö eller i annan egenskap tillhör besättning eller annan personal a fartyg eller 3:o) tillhör personalen vid statens järnvägar eller vid enskilt järnvägsföretag eller vid postverket, tullverket eller lots- eller fyrväsendet, må vid valet genom fullmakt låta sig företrädas av annan person, som är röstberättigad inom valdistriktet, dock icke i annat fall än då, enligt vad vid tiden för fullmaktens underskrivande kan tagas för visst, hinder för väljarens personliga inställelse vid valförrättningen möter på grund därav, att yrkets eller tjänstens utövning betingar hans vistelse utom valdistriktet vid den tidpunkt, då valet äger rum.

Om sådan fullmakt gälle, vad i § 12 stadgats.

Å fullmakten skall jämväl lämnas noggrann upplysning angående den röstberättigades yrke eller tjänst samt de därav förorsakade omständigheter, som förhindra hans personliga närvaro vid valförrättningen.

Vistas fullmaktsgivaren inom riket, skall den sålunda angivna förfallogrunden skriftligen bestyrkas av på landet ordförande eller ledamot i valnämnd eller i kommunalnämnd samt i stad tjänsteman, som av magistraten förordnas. Vistas fullmaktsgivaren utom riket, skall förfallogrunden skriftligen bestyrkas av svensk konsul eller ock, där fullmaktsgivaren tillhör besättning eller annan personal å svenskt fartyg, dettas befälhavare eller, i händelse av förfall för denne, hans närmaste man. Nämnda personer vare pliktiga att, när de därom anmodas, tillhandagå fullmaktsgivare såsom nu är sagt. I fråga om viss grupp av röstberättigade äge Konungen förordna, vilka personer ytterligare må kunna anlitas såsom vittne. Är fullmaktsgivaren ej personligen känd för vittnet, åligge honom att styrka sin identitet genom intygande av trovärdig person eller ock medelst prästbevis, debetsedel, arbets- eller sjöfartsbok eller annan tillfyllestgörande handling.

Sådant bestyrkande av förfallogrunden må ske i samband med fullmaktens bevitnande, därest ena fullmaktsvittnet är sådan person, som i enlighet med vad ovan sägs äger att avgiva sådant bestyrkande, eller ock lämnas i särskild handling, som vid valförrättningen bifogas fullmakten.

d) Ej må vid valet — — — — av någon kunna iakttagas.

Valmannen har — — — och att i de fall, då valmannen uppgiver sig vilja utöva rösträtt för annan, fullmakten är utfärdad inom den tid och enligt de föreskrifter, som under littera b) och c) här ovan stadgas, samt fullmaktsgivaren enligt där meddelade bestämmelser är behörig att utöva rösträtt genom fullmäktig, ävensom tillsett, att kuvertet — — — därtill utser.

Har valman, som är berättigad genom fullmäktig deltaga i valet, utfärdat fullmakter för olika personer, vare den fullmakt gällande, som senast utfärdats, där ej på grund av annan fullmakt valkuvertet blivit avlämnat och i valurnan nedlagt.

Ej må någon — — — varde ej mottaget.

Då uppehåll — — — äro obrutna.

De valmän — — — röstningen avslutad.

Där sammanräkning av de avgivna rösterna icke verkställes omedelbart efter det röstningen på sätt nyss nämnts blivit avslutad, skall sammanräkningen påbörjas inom sju dagar därefter samt de avlämnade valkuverten under tiden förseglas och förvaras på sätt ovan stadgas för det fall, att uppehåll i valförrättningen göres.

Förslag

till

Lag

om ändring i vissa delar av förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862.

§ 8.

Mom. 2. Röstgäande må ej genom fullmakt utöva rösträtt i andra fall och i annan ordning, än nedan i § 10 stadgas.

§ 10.

Mom. 2. a) Valförrättning får ej — — — klockan sju eftermiddagen.

b) Äkta make må, när båda makarna äro röstberättigade i val-distriktet, vid valet genom företeende av fullmakt utöva rösträtt för den andra maken.

Sådan fullmakt skall vara underskriven av fullmaktsgivaren tidigast trettio dagar före valet. Att fullmakten underskrivits av fullmaktsgivaren, ävensom dagen för underskrivandet skall vara av två vittnen skriftligen bestyrkt.

e) Röstberättigad, som 1:o) utövar militärtjänst eller 2:o) utövar sjömansyrket eller såsom deltagare för egen eller annans räkning i fiske i öppen sjö eller i annan egenskap tillhör besättning eller annan personal å fartyg eller 3:o) tillhör personalen vid statens järnvägar eller vid enskilt järnvägsföretag eller vid postverket, tullverket eller lots- eller fyrväsendet, må vid valet genom fullmakt låta sig företrädas av annan person, som är röstberättigad inom valdistriktet, dock icke i annat fall än då, enligt vad vid tiden för fullmaktens underskrivande kan tagas för visst, hinder för väljarens personliga inställelse vid valförrättningen möter på grund därav, att yrkets eller tjänstens utövning betingar hans vistelse utom valdistriktet vid den tidpunkt, då valet äger rum.

Ej må någon på grund av fullmakt utöva rösträtt för mer än en röstberättigad. Fullmakten skall vara ställd till viss person och underskriven av fullmaktsgivaren tidigast trettio dagar före valet. Att fullmakten underskrivits av fullmaktsgivaren och därvid varit ställd till viss person, ävensom dagen för underskrivandet skall vara av två vittnen skriftligen bestyrkt.

Å fullmakten skall jämväl lämnas noggrann upplysning angående den röstberättigades yrke eller tjänst samt de därav förorsakade omständigheter, som förhindra hans personliga närvaro vid valförrättningen.

Vistas fullmaktsgivaren inom riket, skall den sålunda angivna förfallogrunden skriftligen bestyrkas av på landet ordförande eller ledamot i valnämnd eller i kommunalnämnd samt i stad tjänsteman, som av magistraten förordnas. Vistas fullmaktsgivaren utom riket, skall förfallogrunden skriftligen bestyrkas av svensk konsul eller ock, där fullmaktsgivaren tillhör besättning eller annan personal å svenskt fartyg, dettas befälhavare eller, i händelse av förfall för denne, hans närmaste man. Nämda personer vare pliktiga att, när de därom anmodas, tillhandagå fullmaktsgivare såsom nu är sagt. I fråga om viss grupp av röstberättigade äge Konungen

förordna, vilka personer ytterligare må kunna anlitas såsom vittne. Är fullmaktsgivaren ej personligen känd för vittnet, åligger honom att styrka sin identitet genom intygande av trovärdig person eller ock medelst prästbevis, debetsedel, arbets- eller sjöfartsbok eller annan tillfyllestgörande handling.

Sådant bestyrkande av förfallogrunden må ske i samband med fullmaktens bevittnande, därest ena fullmaktsvittnet är sådan person, som i enlighet med vad ovan sägs äger att avgiva sådant bestyrkande, eller ock lämnas i särskild handling, som vid valförrättningen bifogas fullmakten.

d) Ej må vid valet — — — — av någon kunna iakttagas.

Valmannen har — — — och att i de fall, då valmannen uppgiver sig vilja utöva rösträtt för annan, fullmakten är utfärdad inom den tid och enligt de föreskrifter, som under littera b) och c) här ovan stadgas, samt fullmaktsgivaren enligt där meddelade bestämmelser är behörig att utöva rösträtt genom fullmäktig, ävensom tillsett, att kuvertet — — — därtill utser.

Har valman, som är berättigad genom fullmäktig deltaga i valet, utfärdat fullmakter för olika personer, vare den fullmakt gällande, som senast utfärdats, där ej på grund av annan fullmakt valkuvertet blivit avlämnat och i valurnan nedlagt.

Ej må någon — — — varde ej mottaget.

Då uppehåll — — — äro obrutna.

De valmän — — — röstningen avslutad.

Där sammanräkning av de avgivna rösterna icke verkställes omedelbart efter det röstningen på sätt nyss nämnts blivit avslutad, skall sammanräkningen påbörjas inom sju dagar därefter samt de avlämnade valkuverten under tiden på betryggande sätt förvaras.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av § 5 i förordningen om landsting den 21 mars 1862.

§ 5.

1. Rätt att deltaga — — — — vid landstingsmannaval.

2. a) Val av landstingsmän förrättas å landet i varje valdistrikt — — — — (lika med Kungl. Maj:ts förslag) — — — nästpåföljande år upprättade röstlängden.

b) Till valförrättning utfärdas för varje valdistrikt kallelse av valnämndens ordförande i den ordning, som för kallelse till kommunalstämma stadgas.

Om rösträtt, dess utövning och överlåtande gäller med ovan i mom. 1 stadgat undantag vad i fråga om val av kommunalfullmäktige är föreskrivet.

c) Valet skall förrättas tredje söndagen — — — å annan dag i september månad.

Valet får ej — — — fem eftermiddagen. I kungörelse om valförrättning för landstingsmannaval skall tiden för valet noggrant angivas.

d) Ej må vid valet tal hållas eller tryckta eller skrivna upprop till de väljande tillåtas inom vallokalen.

Vid förrättningen skola kuvert av ogenomskinligt papper — — — är tom.

Valmännen äga avgiva sina röster i den tur, de anmäla sig hos ordföranden, därest icke å kommunalstämma beslutits, — — — vilja utöva rösträtt.

I vallokalen skola till lämpligt antal finnas avskilda platser, avsedda att möjliggöra för en var att med valhemlighetens bevarande kunna inlägga sin valsedel i kuvertet. För sådant ändamål skola dessa platser vara inrättade med skärmar eller annat dylikt, dock så anordnat, att för såväl valförrättaren som allmänheten är synligt, när en plats är upptagen; och åligger det valförrättaren att vaka över att valmans förehavande där ej må av någon kunna iakttagas.

Valmannen har att — — — och att i de fall, då valmannen uppgiver sig vilja utöva rösträtt för annan, fullmakten är utfärdad inom den tid och enligt de föreskrifter, som i förordningen om kommunalstyrelse på landet stadgas i fråga om fullmaktsröstning vid kommunalfullmäktigval, samt att fullmaktsgivaren enligt i sagda förordning meddelade bestämmelser är behörig att utöva rösträtt genom fullmäktig, ävensom tillsett, att kuvertet — — — därtill utser.

Har valman, som är berättigad genom fullmäktig deltaga i valet, utfärdat fullmakter för olika personer, vare den fullmakt gällande, som senast utfärdats, där ej på grund av annan fullmakt valkuvertet blivit avlämnat och i valurnan nedlagt.

Ej må någon — — — varde ej mottaget.

Då uppehåll i valförrättningen sker — — — och bör, innan förseglingen vid förrättningens fortsättande borttages, valförrättaren inför öppna dörrar förvissa sig om, att sigillen äro obrutna.

De valmän, som — — — äro tillstädes i vallokalen, eller, om utrymme där saknas, — — — röstningen avslutad.

Omedelbart därefter uttagas — — — i protokollet avtryckas.

Sedan valprotokollet — — — avslutas förrättningen. Ördföranden insände därefter ofördröjligen till domhavanden omslaget med valkuverten jämte röstlängden samt valprotokollet och återopade fullmakter med tillhörande intyg. Sker insändandet — — — skall försändelsen assureras.

e) Domhavanden skall — — — från valens förrättande.

Vid förrättningen biträdes — — — det vid förrättningen förda protokoll. Valets utgång kungöres omedelbart genom uppläsning av nämnda protokoll. Med protokollets uppläsning är valförrättningen avslutad, varefter domhavanden genast skall till vederbörande återställa den röstlängd, som för sammanräkningen insänts.

3. a) I stad förrättas valet inför magistraten.

Valet skall förrättas — — — infallande lördag.

Om stadsfullmäktige — — — september månad.

Val får ej — — — noggrant angivas.

Om kallelse till valförrättningen, om rösträtt och dess utövning gäller med ovan i mom. 1 stadgat undantag vad för allmänna rådstugan är föreskrivet.

I övrigt skall med avseende å valets förrättande i tillämpliga delar gälla vad härovan i mom. 2 är föreskrivet.

b) I stad — — — sammanräkningen tillkännagivas.

För annan stadsvalkrets sammanräknas rösterna av magistraten i den folkrikaste staden; och skola till den myndighet de inom valkretsen

i övrigt avlämnade valkuverten jämte röstlängden samt valprotokollet och återopade fullmakter med tillhörande intyg ofördröjligen insändas. Sker insändandet med allmänna posten, skall försändelsen assureras.

Sammanräkning av rösterna — — — mest spridda tidningar.

Valets utgång kungöres omedelbart genom uppläsning av protokoll över sammanräkningen. Med protokollets uppläsning är valförrättningen avslutad, varefter från annan magistrat inkommen röstlängd genast återställes.

4. Vid avfattande — — — av Kungl. Maj:t fastställes.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse i vissa delar av den av 1919 års lagtima riksdag villkorligt antagna nya lagen om val till riksdagen.

4 §.

(Nuvarande lydelse.)

Beträffande motionärernas motivering får utskottet hänvisa till motionen.

*Utskottets
yttrande.*

De i förevarande kungl. proposition framlagda förslagen avse, såsom av departementschefens yttrande till statsrådsprotokollet framgår, tre skilda frågor: 1) rätten att deltaga i kommunala val och avgöranden utan personlig inställelse, 2) valdistriktsindelningen vid politiska och kommunala val, samt 3) sammanförandet av den kommunala och politiska röstlängden. Till större delen äro alla dessa förslag byggda på ett den 20 januari 1920 avgivet betänkande av den 30 maj 1919 tillkallade kommunalförfattnings-

sakkunniga; beträffande historiken och den närmare motiveringen till huvuddelen av de förslagna författningsändringarna kan utskottet sålunda hänvisa till detta de sakkunnigas betänkande.

Beträffande *rätten att deltaga i kommunala val och avgöranden utan personlig inställelse* ansluter sig utskottet helt till grundtanken i den kungl. propositionen, att denna rätt bör i hög grad begränsas, och, där den fortfarande bör bibehållas, regleras på ett sätt, som mera effektivt än nu är fallet hindrar missbruk av densamma. Det förefinnes härvid, såsom de sakkunniga betona, en klar skillnad mellan kommunala val och andra kommunala avgöranden än representantval.

I fråga om andra kommunala avgöranden än representantval föreslår Kungl. Maj:t, i likhet med majoriteten av de sakkunniga, att rätten att genom fullmakt utöva rösträtt skall bibehållas i sin nuvarande omfattning, men att nya former för denna rättighets begagnande skola stadgas, ägnade att trygga mot befarade missbruk. De skäl, som de sakkunniga och departementschefen framlägga för denna sin ståndpunkt äro enligt utskottets uppfattning fullt övertygande. Fullmaktsröstningens bibehållande vid dessa avgöranden synes, särskilt i mera vidsträckta och sparsamt befolkade kommuner, utgöra ett påtagligt behov; härtill kommer att, såvitt utskottet har sig bekant, fullmaktsröstningens användning i dessa fall icke lett till svårare missbruk, och att de nya former för utövandet av denna rätt, som i den kungl. propositionen föreslås, torde utgöra fullt betryggande garantier mot dylika missbruk.

Vad åter beträffar kommunala representantval, synes, såsom också de sakkunniga och departementschefen framhållit, en stark inskränkning av rätten till deltagande utan personlig inställelse vara av behovet påkallad. Med den vidsträckta omfattning, denna rätt för närvarande äger, leder den, såsom utskottet i sitt utlåtande nr 10 vid 1917 års riksdag framhöll, i många fall till svåra missbruk, vilka i hög grad äro ägnade att neddraga valförrättningens karaktär och förvanska det uttryck för valmanskårens verkliga uppfattning, som valet bör utgöra. På grund härav bör, enligt utskottets uppfattning, i enlighet med den kungl. propositionen undantag från fordran på personlig inställelse vid kommunala representantval blott göras för vissa grupper av väljare, samt härvid enahanda bestämmelser gälla, som för val till riksdagens andra kammare. Sålunda bör personlig inställelse fordras utom för äkta makar, oberoende av hinder, och vid styrkt hinder för de yrkesutövare och tjänstemän, som erhållit eller komma att erhålla enahanda rätt vid val till riksdagens andra kammare.

Frågan bliver då, vilken metod för röstning utan personlig inställelse, som för de nämnda fallen bör tillämpas. I denna punkt har Kungl. Maj:t

icke följt den uppfattning, som företrätts av de sakkunnigas majoritet. Tre av de fem sakkunniga hava nämligen förordat, att röstning utan personlig inställelse sker genom fullmakt, under det att i Kungl. Maj:ts proposition föreslås röstning medelst insändande av valsedel, i likhet med vad som enligt den vid 1919 års lagtima riksdag villkorligt antagna vallagen skall komma att gälla vid val till riksdagens andra kammare. Den av de sakkunniga antagna uppfattningen företrädes även i motionen II: 358, vari sådana ändringar i den kungl. propositionen påyrkas, att systemet med fullmaktsröstning skulle komma till användning i stället för systemet med insändande av röstsedel.

Vid avvägandet av de skäl beträffande de båda olika metoderna, som framföras dels i departementschefens yttrande vid propositionens föredragning, dels i de sakkunnigas betänkande och motionen II:358, har utskottet funnit de skäl övertvägande, som förebragts för den i den kungl. propositionen föreslagna anordningen. Det synes utskottet uppenbart, att systemet med röstsedels insändande i högre grad än systemet med fullmaktsröstning är ägnat att åt röstningen giva den tillbörliga karaktären av personlig, självständig viljeakt och att sålunda i möjligaste mån minska de olägenheter, som städse äro förenade med röstning utan personlig inställelse; särskilt är detta enligt utskottets tanke av värde, då röstning utan personlig inställelse huvudsakligen torde komma till användning i fråga om äkta makar, varvid garantier mot otillbörlig yttre påtryckning synas särskilt behöfliga. Härtill kommer, att användningen av systemet med röstsedels insändande stadgats i den av 1919 års riksdag villkorligt antagna lagen om val till riksdagen; riksdagen har alltså redan tagit ställning till frågan om vilket system, som i fråga om representantval lämpligen bör följas vid röstning utan personlig inställelse. Det synes utskottet uppenbart, att samma system i detta fall bör komma till användning vid kommunala och politiska val, likaväl som omfattningen av rätten att rösta utan personlig inställelse vid dessa val bestämmas på enahanda sätt. Att ett annat system, fullmaktsröstning, kommer att användas vid andra kommunala avgöranden än representantval, kan enligt utskottets uppfattning icke förringa betydelsen av de nu anförda synpunkterna, ty det synes stå utom all diskussion, att de kommunala representantvalen till hela sin karaktär stå långt närmare de politiska valen än de kommunala avgöranden, vid vilka fullmaktssystemet avses komma till fortsatt användning. På grund av dessa och övriga av departementschefen och de sakkunnigas minoritet anförda skäl anser sig utskottet alltså i denna punkt böra hemställa om bifall till Kungl. Maj:ts proposition och avslag å motionen II: 358.

Även de övriga författningsändringar, som i detta sammanhang av Kungl. Maj:t föreslås, kan utskottet tillstyrka; särskilt synas bestämmelserna angående gemensam valförrättare vid politiska och kommunala val vara ändamålsenliga.

De förändrade bestämmelser beträffande *den politiska och kommunala valdistriktsindelningen*, som i förevarande kungl. proposition föreslås och av de sakkunniga förordats, anser sig utskottet likaledes i allt väsentligt böra tillstyrka. Dessa bestämmelser, som främst äsyfta överensstämmelse mellan distriktsindelningen vid de politiska och kommunala valen på landsbygden samt underlättandet av valdeltagandet genom en allmännare valdistriktsindelning, synas nämligen, särskilt med hänsyn till den starka utvidgning av valmanskåren, som dels är beslutad, dels förestår i följd av de vilande grundlagsändringsförslagen beträffande kvinnans politiska rösträtt m. m., vara i hög grad av behovet påkallade. Även de föreslagna bestämmelserna för *sammanförande av den politiska och den kommunala röstlängden* synas utskottet väl motiverade; ej heller har utskottet något att erinra mot det såsom bilaga till den kungl. propositionen fogade förslaget till kungörelse angående upprättande av röstlängd vid dessa val.

Utskottet, som alltså i huvudsak anser sig böra tillstyrka de i förevarande kungl. proposition framlagda förslagen, anser sig emellertid i en detalj böra förorda en ändring. I § 19 i lagen om val till riksdagen liksom i fråga om motsvarande paragraf i den 1919 villkorligt antagna vallagen synes nämligen en sådan ändring böra vidtagas, att punkterna 1 och 2 omflyttas och en häremot svarande korrigerings av punkt 2 göres; såsom paragrafen i Kungl. Maj:ts förslag är uppställd, synes nämligen mot densamma kunna riktas den anmärkningen, att punkt 2 anges utgöra ett undantag till punkt 1, ehuru detta i själva verket icke är fallet. Såsom en följd av detta ändringsförslag måste även en redaktionell ändring i följande paragraf vidtagas.

Slutligen vill utskottet betona önskvärdheten av att i den promemoria, som skall tillställas valförrättare, även intages ett exemplar av vallagen.

Utskottet får alltså

- 1) hemställa, att riksdagen, med förklaring, att förevarande kungl. proposition icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick bifallas, ville för sin del antaga följande

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse i vissa delar av förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

Härigenom förordnas, att § 12, § 14 mom. 1—4, § 17 mom. 1, § 29 mom. 1, 2 och 5, §§ 33 och 35 samt § 80 mom. 1 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 12.

Röstägande är berättigad att med de inskränkningar, varom nedan i denna paragraf stadgas, sin talan och rösträtt på annan röstägande överlåta.

Ej må någon på grund av fullmakt föra talan eller utöva rösträtt för mer än en röstberättigad.

Fullmakten skall vara ställd till viss person samt av utställaren underskriven med angivande av den dag underskrivandet skett. Å fullmakten skall tillika av två vittnen tecknas bevis, att densamma egenhändigt underskrivits av utställaren å den dag, fullmakten utvisar, samt att namnet på den person, till vilken fullmakten är ställd, då fanns å fullmakten utsatt.

Fullmakt äge icke giltighet under längre tid än trettio dagar från underskrivandet.

Angående röstning vid val av kommunalfullmäktige stadgas i § 29.

§ 14.

Mom. 1. Före den 30 juni varje år — — — — — meddelas av Konungen.

Mom. 2. Röstlängden skall senast den 30 juni vara avsänd — — — äga motsvarande tillämpning.

Mom. 3. Har mot röstlängd — — — till ovillkorlig efter rättelse intill dess ny röstlängd på enahanda sätt kommit till stånd.

Mom. 4. Har på klagan, som förts i samband med besvär över kommunalstämnas beslut eller över val förrättat inför valnämnd, röstlängden i någon del förklarats felaktig, skall, evad felaktigheten länt till beslutets eller valets upphävande eller ej, — — — föranledda rättelser.

§ 17.

Mom. 1. Tre ordinarie kommunalstämnor — — — ovan stadgade tid.

Ordinarie kommunalstämma i december — — — till sön- eller helgdag.

Om val av nämndemän är särskilt stadgat.

Den, vilken såsom — — — av sagda förvaltning.

§ 29.

Mom. 1. För val av — — — indelas i valkretsar.

Vid valkretsindelningen iakttages, — — — de särskilda valkretsarna.

Indelningen i valkretsar — — — förslag, av kommunalstämma.

Beslut om sådan indelning skall fattas senast två månader före ingången av det år, under vilket beslutet är avsett att träda i tillämpning. Om beslutet skall Konungens befallningshavande ofördröjligen underrättas.

Är kommun indelad — — — — inskränkt inom valkrets.

Mom. 2. Kommun, som icke är delad i valkretsar på sätt i mom. 1 sägs, ävensom valkrets bilda var för sig ett valdistrikt, där icke på grund av bestämmelserna i lagen om val till riksdagen del av kommunen eller av valkretsen utgör valdistrikt vid val till riksdagens andra kammare, i vilket fall sådan del bildar eget valdistrikt jämväl vid kommunalfullmäktigval.

Enligt lagen om val till riksdagen meddelat beslut om distriktsindelning skall, där det icke på anförda besvär undanröjts, träda i tillämpning beträffande kommunalfullmäktigval, som förrättas enligt den under nästpåföljande år upprättade röstlängden.

Mom. 5. a) Val av kommunalfullmäktige förrättas i varje valdistrikt inför den valnämnd, som enligt lagen om val till riksdagen utses för val till riksdagens andra kammare.

Valen skola förrättas under tiden från och med den 1 november till och med den 15 december å dag, som kommunalstämma det år val skall

förrättas bestämmer. Val får ej äga rum å tider, då allmän gudstjänst hålles inom kommunen, samt skall fortgå minst två timmar före klockan tre eftermiddagen och minst två timmar efter klockan fem eftermiddagen. I kungörelse om valförrättning skall tiden för valet noggrant angivas. Sådan kungörelse utfärdas för varje valdistrikt av valnämndens ordförande i den ordning, som för kallelse till kommunalstämma stadgas.

Vid valet skall gälla till efterrättelse den enligt § 14 upprättade röstlängd eller del av röstlängd.

Vid val av kommunalfullmäktige må röstägande icke utan personlig inställelse inför valförrättaren utöva rösträtt i annat fall eller i annan ordning än i särskild lag stadgas.

b) Ej må vid valet tal hållas eller tryckta eller skrivna upprop till de väljande tillåtas inom vallokalen.

Vid förrättningen skola kuvert av ogenomskinligt papper, lika till — — — att valurnan är tom.

Valmännen äga avgiva sina röster i den tur, de anmäla sig hos ordföranden, därest icke å kommunalstämma beslutits, att valet skall ske efter upprop. Till varje valman utlämnas ett valkuvert.

I vallokalen skola till lämpligt antal finnas avskilda platser, avsedda att möjliggöra för en var att med valhemlighetens bevarande kunna inlägga sin valsedel i kuvertet. För sådant ändamål skola dessa platser vara inrättade med skärmar eller annat dylikt, dock så anordnat, att för såväl valförrättaren som allmänheten är synligt, när en plats är upptagen; och åligger det valförrättaren att vaka över att valmans förehavande där ej må av någon kunna iakttagas.

Valmannen har att vid någon av oförmälda särskilda platser inlägga sin valsedel i kuvertet. Sedan valkuvertet tillslutits, överlämnar valmannen utan dröjsmål personligen detsamma till ordföranden. Efter det ordföranden förvissat sig om, att den, vilken avlämnar valkuvertet, är i röstlängden upptagen såsom röstberättigad, ävensom tillsett, att kuvertet är behörigen stämplat, men eljest på utsidan omärkt, nedlägger ordföranden kuvertet i valurnan, i sammanhang varmed i röstlängden vid namnet på den, vars rösträtt utövats, göres anteckning, att rösträtten begagnats. Valman, som på grund av kroppsligt fel är oförmögen att i föreskriven ordning avgiva sin röst, äge att till biträde vid röstningen anlita den, han själv därtill utser.

Valkuvert, som saknar behörig stämpel eller är å utsidan märkt med annat kännetecken, varde ej mottaget.

Om behandlingen av valsedelförsändelse, som äkta make är berättigad avlämna vid valförrättningen, är särskilt stadgat.

Då uppehåll i valförrättningen sker, — — — och bör, innan förseglingen vid förrättningens fortsättande borttages, valförrättaren inför öppna dörrar förvissa sig om, att sigillerna äro obrutna.

De valmän, som — — — äro tillstädes i vallokalen eller, om utrymme där saknas, — — — röstningen avslutad.

Omedelbart därefter — — — protokollet avtryckas.

Sedan valprotokollet — — — avslutas förrättningen. Ordföranden insände därefter ofördröjligen till Konungens befallningshavande omslaget med valkuverten jämte röstlängden och valprotokollet. Sker — — — försändelsen assureras.

c) Konungens befallningshavande skall — — — föra protokoll.

Om behandlingen av valsedelsförsändelse, som till Konungens befallningshavande inkommit, är särskilt stadgat.

Valets utgång kungöres omedelbart genom uppläsning av det vid förrättningen förda protokoll. Med protokollets uppläsning är valet avslutat, varefter Konungens befallningshavande genast skall till vederbörande återställa den röstlängd, som för sammanräkningen insänts.

De avgivna valsedlarna — — — valet gäller.

§ 33.

Är någon missnöjd — — — föredragas och avgöras.

§ 35.

Följande ärenden må ej av kommunalfullmäktige upptagas:

a) val av kommunalfullmäktige, vilka val skola förrättas inför valnämnden i den ordning, som i § 29 sägs;

b) nedanstående ärenden, vilka alltid skola behandlas å kommunalstämma, nämligen

justering av den i § 65 omförmälda längd,

val till ordförande och vice ordförande i kommunalstämma,

beslut, varom i § 16 sägs, så ock beslut enligt § 17 angående dag för kommunalstämma och enligt § 29 angående dag för val av kommunalfullmäktige.

§ 80.

Mom. 1. Har Kungl. Maj:t — — — municipalfullmäktige och municipalnämnd, samt att, där municipalsamhälle ej utgör särskilt val-distrikt, municipalfullmäktige skola utses å municipalstämma, därvid stäm-

mans ordförande och två av stämman utsedda personer tjänstgöra såsom valförrättare.

Denna lag träder i kraft: i vad densamma angår § 14 mom. 1 och 2 den dag, då det vilande förslaget till ändrad lydelse av §§ 6, 7, 9, 16, 19, 21 och 24 riksdagsordningen och till övergångsstadgande däri, efter att hava av riksdagen antagits, varder av Konungen gillat; i vad densamma angår § 29 mom. 1 och 2, den 1 oktober 1920; samt i övrigt dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i svensk författningssamling, dock att i de fall, där valdistriktsindelningarna för riksdagsmannaval och kommunalfullmäktigval ännu icke överensstämma, kommunalfullmäktigvalen fortfarande, intill dess sådan överensstämmelse vinnes och vederbörliga valnämnder utsetts, skola förrättas å kommunalstämma eller distriktsstämma med iakttagande av vad därom hittills funnits stadgat.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse i vissa delar av förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862.

Härigenom förordnas, att § 12, § 13 mom. 1 och 2 samt § 24 mom. 2 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 12.

Röstägande är berättigad att med de inskränkingar, varom nedan i denna paragraf stadgas, sin talan och rösträtt å allmän rådstuga på annan röstägande överlåta.

Ej må någon på grund av fullmakt föra talan eller utöva rösträtt för mer än en röstberättigad.

Fullmakten skall vara ställd till viss person samt av utställaren underskriven med angivande av den dag underskrivandet skett. Å fullmakten skall tillika av två vittnen tecknas bevis, att densamma egenhändigt underskrivits av utställaren å den dag, fullmakten utvisar, samt att namnet på den person, till vilken fullmakten är ställd, då fanns å fullmakten utsatt.

Fullmakt äge icke giltighet under längre tid än trettio dagar från underskrivandet.

Vid val av stadsfullmäktige må rösttagande icke utan personlig inställelse inför valförrättaren utöva rösträtt i annat fall eller i annan ordning än i särskild lag stadgas.

§ 13.

Mom. 1. Före den 30 juni varje år — — — — — meddelas av Konungen.

Mom. 2. Röstlängden skall senast den 30 juni vara avsänd — — — äga motsvarande tillämpning.

— — — — —

§ 24.

— — — — —

Mom. 2. Valet får ej — — — — — valurnan är tom.

Valmännen äga avgiva sina röster i den tur, de anmäla sig hos ordföranden, därest icke å allmän rådstuga beslutits, att valet skall ske efter upprop. Till varje valman utlämnas ett valkuvert.

I vallokalen skola — — — av någon kunna iakttagas.

Valmannen har att vid någon av omförmälda särskilda platser inlägga sin valsedel i kuvertet. Sedan valkuvertet tillslutits, överlämnar valmannen utan dröjsmål personligen detsamma till ordföranden. Efter det ordföranden förvissat sig om, att den, vilken avlämnar valkuvertet, är i röstlängden upptagen såsom röstberättigad, ävensom tillsett, att kuvertet är behörigen stämplat, men eljest på utsidan omärkt, nedlägger ordföranden kuvertet i valurnan, i sammanhang varmed i röstlängden vid namnet på den, vars rösträtt utövats, göres anteckning, att rösträtten begagnats. Valman, som på grund av kroppsligt fel är oförmögen att i föreskriven ordning avgiva sin röst, äge att till biträde vid röstningen anlita den, han själv därtill utser.

Valkuvert, som saknar behörig stämpel eller är å utsidan märkt med annat kännetecken, varde ej mottaget.

Om behandlingen av valsedelsförsändelse, som äkta make är berättigad avlämna vid valförrättningen, är särskilt stadgat.

Då uppehåll — — — äro obrutna.

De valmän — — — röstningen avslutad.

Där sammanräkning av de avgivna rösterna icke verkställes omedelbart efter det röstningen på sätt nyss nämnts blivit avslutad, skall sammanräkningen påbörjas inom sju dagar därefter samt de avlämnade valkuverten under tiden förseglas och förvaras på sätt ovan stadgas för det fall, att uppehåll i valförrättningen göres.

Om behandlingen av valsedelsförsändelse, som till magistraten inkommit, är särskilt stadgat.

Denna lag träder i kraft, i vad densamma angår § 13, den dag, då det vilande förslaget till ändrad lydelse av §§ 6, 7, 9, 16, 19, 21 och 24 riksdagsordningen och till övergångsstadgande däri, efter att hava av riksdagen antagits, varder av Konungen gillat, samt i övrigt dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i svensk författningsamling.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse i vissa delar av förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862.

Häriigenom förordnas, att § 5 mom. 2 och 3, § 8 mom. 2 samt § 10 mom. 2 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 5.

Mom. 2. Före den 30 juni varje år — — — — — meddelas av Konungen.

Mom. 3. Röstlängden skall senast den 30 juni vara avlämnad
— — — äga motsvarande tillämpning.

§ 8.

Mom. 2. Röstägande må ej utan personlig inställelse inför valför-
rättaren utöva rösträtt i annat fall eller i annan ordning, än som i särskild
lag stadgas.

§ 10.

Mom. 2. Valförrättning får ej — — — klockan sju eftermiddagen.

Ej må vid valet — — — inom vallokalen.

Vid valförrättning — — — valurnan är tom.

Valmännen äga avgiva sina röster i den tur, de anmäla sig hos ord-
föranden. Till varje valman utlämnas ett valkuvert.

I vallokalen skola — — — av någon kunna iakttagas.

Valmannen har att vid någon av omförmälda särskilda platser in-
lägga sin valsedel i kuvertet. Sedan valkuvertet tillslutits, överlämnar
valmannen utan dröjsmål personligen detsamma till ordföranden. Efter
det ordföranden förvissat sig om, att den, vilken avlämnar valkuvertet,
är i röstlängden upptagen såsom röstberättigad, ävensom tillsett att
kuvertet är behörigen stämplat, men eljest på utsidan omärkt, nedlägger
ordföranden kuvertet i valurnan, i sammanhang varmed i röstlängden vid
namnet på den, vars rösträtt utövats, göres anteckning, att rösträtten be-
gagnats. Valman, som på grund av kroppsligt fel är oförmögen att i före-
skrivna ordning avgiva sin röst, äge att till biträde vid röstningen anlita
den, han själv därtill utser.

Valkuvert, som saknar behörig stämpel eller är å utsidan märkt med
annat kännetecken, varde ej mottaget.

Om behandlingen av valsedelsförsändelse, som äkta make är berät-
tigad avlämna vid valförrättningen, är särskilt stadgat.

Då uppehåll — — — äro obrutna.

De valmän — — — röstningen avslutad.

Där sammanräkning av de avgivna rösterna icke verkställes omedel-
bart efter det röstningen på sätt nyss nämnts blivit avslutad, skall sam-
manräkningen påbörjas inom sju dagar därefter samt de avlämnade val-
kuverten under tiden på betryggande sätt förvaras.

Om behandlingen av valsedelsförsändelse, som till magistraten inkommit, är särskilt stadgat.

Denna lag träder i kraft, i vad densamma angår § 5, den dag, då det vilande förslaget till ändrad lydelse av §§ 6, 7, 9, 16, 19, 21 och 24 riksdagsordningen och till övergångsbestämmelse däri, efter att hava av riksdagen antagits, varder av Konungen gillat, samt i övrigt dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i svensk författningssamling.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av § 6 i förordningen om kyrkostämma, samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862.

Härigenom förordnas, att § 6 i förordningen om kyrkostämma, samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862 skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 6.

I avseende på rösträtts utövning och överlåtande på annan person skall vad som är stadgat för kommunalstämma på landet, så ock för allmän rådstuga i stad vid andra avgöranden än val av stadsfullmäktige jämväl tillämpas i fråga om kyrkostämma.

Vid omröstning skall den för vederbörande kommun å landet eller för stad senast fastställda röstlängd ligga till grund. På Konungen ankommer att i fråga om sådan längd meddela de särskilda föreskrifter, som erfordras för iakttagande av vad i § 4 stadgats om vissa personers undantagande från rösträtt, samt att, då valdistrikt omfattar två eller flera

församlingar eller delar av församlingar, förordna om röstlängds uppläggande i särskilda delar, en för varje församling eller del av församling.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i svensk författningssamling.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av § 6 i förordningen om kyrkostämma, samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863.

Häri genom förordnas, att § 6 i förordningen om kyrkostämma, samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863 skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 6.

Mom. 1. Frånvarande må ej — — — än en röstberättigad.

Mom. 2. Fullmakten skall vara ställd till viss person samt av utställaren underskriven med angivande av den dag underskrivandet skett. Å fullmakten skall tillika av två vittnen tecknas bevis, att densamma egenhändigt underskrivits av utställaren å den dag, fullmakten utvisar, samt att namnet på den person, till vilken fullmakten är ställd, då fanns å fullmakten utsatt.

Fullmakt äge icke giltighet under längre tid än trettio dagar från underskrivandet.

Mom. 3. Ej må — — — ämne anföra.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i svensk författningssamling.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av §§ 5 och 12 i förordningen om landsting den 21 mars 1862.

Häri genom förordnas, att §§ 5 och 12 i förordningen om landsting den 21 mars 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 5.

1. Rätt att deltaga — — — — vid landstingsmannaval.

2. a) Val av landstingsmän förrättas å landet i varje valdistrikt inför den valnämnd, som enligt lagen om val till riksdagen utses för val till riksdagens andra kammare.

Höra delar av samma kommun till olika valkretsar för landstingsmannaval, bildar varje del ett valdistrikt, såvida icke i enlighet med vad nedan sägs ytterligare delning i valdistrikt förekommer.

Kommun, som icke är delad i valdistrikt på sätt nyss är sagt eller i valkretsar för val av kommunalfullmäktige, så ock valkrets som nu nämnts bilda var för sig ett valdistrikt, där icke på grund av bestämmelserna i lagen om val till riksdagen del av kommunen eller del av sådan valkrets utgör valdistrikt vid val till riksdagens andra kammare, i vilket fall sådan del bildar eget valdistrikt jämväl vid landstingsmannaval.

Enligt lagen om val till riksdagen meddelat beslut om distriktsindelning skall, där det icke på anförda besvar undanröjts, träda i tillämpning beträffande landstingsmannaval, som förrättas enligt den under näst-påföljande år upprättade röstlängden.

b) Till valförrättning utfärdas för varje valdistrikt kallelse av valnämndens ordförande i den ordning, som för kallelse till kommunalstämma stadgas.

Om rösträtt och dess utövning gäller med ovan i mom. 1 stadgat undantag vad i fråga om val av kommunalfullmäktige är föreskrivet.

c) Valet skall förrättas tredje söndagen — — — å annan dag i september månad.

Valet får ej — — — fem eftermiddagen. I kungörelse om valförrättning för landstingsmannaval skall tiden för valet noggrant angivas.

d) Ej må vid valet tal hållas eller tryckta eller skrivna upprop till de väljande tillåtas inom vallokalen.

Vid förrättningen skola kuvert av ogenomskinligt papper — — — är tom.

Valmännen äga avgiva sina röster i den tur, de anmäla sig hos ordföranden, därest icke å kommunalstämma beslutits, att valet skall ske efter upprop. Till varje valman utlämnas ett valkuvert.

I vallokalen skola till lämpligt antal finnas avskilda platser, avsedda att möjliggöra för en var att med valhemlighetens bevarande kunna inlägga sin valsedel i kuvertet. För sådant ändamål skola dessa platser vara inrättade med skärmar eller annat dylikt, dock så anordnat, att för såväl valförrättaren som allmänheten är synligt, när en plats är upptagen; och åligger det valförrättaren att vaka över att valmans förhävande där ej må av någon kunna iakttagas.

Valmannen har att vid någon av omförmälda särskilda platser inlägga sin valsedel i kuvertet. Sedan valkuvertet tillslutits, överlämnar valmannen utan dröjsmål personligen detsamma till ordföranden. Efter det ordföranden förvissat sig om, att den, vilken avlämnar valkuvertet, är i röstlängden upptagen såsom röstberättigad, ävensom tillsett, att kuvertet är behörigen stämplat, men eljest på utsidan omärkt, nedlägger ordföranden kuvertet i valurnan, i sammanhang varmed i röstlängden vid namnet på den, vars rösträtt utövats, göres anteckning, att rösträtten beagnats. Valman, som på grund av kroppsligt fel är oförmögen att i föreskriven ordning avgiva sin röst, äge att till biträde vid röstningen anlita den, han själv därtill utser.

Valkuvert, som saknar behörig stämpel eller är å utsidan märkt med annat kännetecken, varde ej mottaget.

Om behandlingen av valsedelsförsändelse, som äkta make är berättigad avlämna vid valförrättningen, är särskilt stadgat.

Då uppehåll i valförrättningen sker — — — och bör, innan förseglingen vid förrättningens fortsättande borttages, valförrättaren inför öppna dörrar förvissa sig om, att sigillerna äro obrutna.

De valmän, som — — — äro tillstädes i vallokalen eller, om utrymme där saknas, — — — röstningen avslutad.

Omedelbart därefter — — — protokollet avtryckas.

Sedan valprotokollet — — — avslutas förrättningen. Ordföranden insände därefter ofördröjligen till domhavanden omslaget med valkuverten jämte röstlängden och valprotokollet. Sker — — — försändelsen assureras.

e) Domhavanden skall vid offentlig — — — inom fjorton dagar från valförrättningarnas avslutande.

Vid förrättningen biträdes — — — det vid förrättningen förda protokoll. Valets utgång kungöres omedelbart genom uppläsning av nämnda protokoll. Med protokollets uppläsning är valet avslutat, varefter domhavanden genast skall till vederbörande återställa den röstlängd, som för sammanräkningen insänts.

3. a) I stad förrättas valet inför magistraten.

Valet skall förrättas — — — infallande lördag.

Om stadsfullmäktige — — — september månad.

Val får ej — — — noggrant angivas.

Om kallelse till valförrättningen, om rösträtt och dess utövning gäller med ovan i mom. 1 stadgat undantag vad för allmänna rådstugan är föreskrivet.

I övrigt skall med avseende å valets förrättande i tillämpliga delar gälla vad här ovan i mom. 2 är föreskrivet.

b) I stad, som bildar egen valkrets, skall magistraten sammanräkna rösterna. Där sammanräkningen ej äger rum omedelbart efter röstningens avslutande, skall vid valförrättningen tid och ställe för sammanräkningen tillkännagivas.

För annan stadsvalkrets sammanräknas rösterna av magistraten i den folkrikaste staden; och skola till den myndighet de inom valkretsen i övrigt avlämnade valkuverten jämte röstlängden och valprotokollet ofördröjligen insändas. Sker insändandet med allmänna posten, skall försändelsen assureras. Tid och ställe för sammanräkningen skall minst tre dagar därförut kungöras i en eller flera av ortens mest spridda tidningar.

Sammanräkning av rösterna skall påbörjas inom sju dagar från valförrättningarnas avslutande.

Valets utgång kungöres omedelbart genom uppläsning av protokoll över sammanräkningen. Med protokollets uppläsning är valet avslutat, varefter från annan magistrat inkommen röstlängd genast återställs.

4. Om behandlingen av valsedelsförsändelse, som till domhavanden eller magistraten inkommit, är särskilt stadgat.

5. Vid avfattande av protokoll över landstingsmannaval bör till ledning tjäna formulär, som av Kungl. Maj:t fastställs.

§ 12.

Domhavande eller magistrat — — — till tjänstgöring inkallas. Samtliga valsedlar, ävensom till inkomna valsedelsförsändelser hörande, från

innerkuverten fränskilda blanketter skola inläggas i förseglat omslag samt förvaras, till dess valet vunnit laga kraft eller, i händelse av besvär, dessa blivit avgjorda. Domhavanden eller magistraten åligger — — — — — samtliga valens utgång.

Denna lag träder i kraft, i vad densamma angår valdistriktsindelningen, den 1 oktober 1920 samt i övrigt dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i svensk författningssamling, dock att i de fall, där valdistriktsindelningarna på landsbygden för riksdagsmannaval och landstingsmannaval ännu icke överensstämma, landstingsmannavalen fortfarande, intill dess att sådan överensstämmelse vinnes och vederbörliga valnämnder utsetts, skola förrättas å kommunalstämma eller distriktsstämma med iakttagande av vad därom hittills funnits stadgat.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 7 § 2 mom. i lagen om fattigvården den 14 juni 1918.

Härigenom förordnas att 7 § 2 mom. i lagen om fattigvården den 14 juni 1918 skall erhålla följande ändrade lydelse:

7 §.

— — — — —
2 mom. Fattigvårdssamhälle, som i 6 § — — — med iakttagande därav,

att, i stället — — — och fattigvårdsfullmäktige;

att fattigvårdsstämma — — — sammanslutna kommunerna;

att såsom röstlängd — — — kommunernas röstlängder;

att vid val av fattigvårdsfullmäktige fattigvårdsstämmans ordförande och två å densamma utsedda personer skola tjänstgöra såsom valförrättare; samt

att uttaxering — — — till fattigvårdsstyrelsen.
Konungen äger — — — inom samhället.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i svensk författningssamling.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av §§ 19 och 20 i lagen om val till riksdagen den 26 maj 1909.

Härigenom förordnas, att §§ 19 och 20 i lagen om val till riksdagen den 26 maj 1909 skola erhålla följande ändrade lydelse:

(Kungl. Maj:ts förslag:)

§ 19.

1. I valkrets, som innefattar flera kommuner, skall med de undantag, som här nedan i mom. 2—6 angivas, varje kommun bilda ett valdistrikt.

2. Valkrets, som består av en stad eller del av stad, bildar ett valdistrikt; dock må, där så finnes lämpligt, sådan valkrets delas i två eller flera valdistrikt.

3. Är landskommun delad i valkretsar för val av kommunalfullmäktige, utgör sådan valkrets ett valdistrikt vid riksdagsmannaval, såvida icke ytterligare delning i valdistrikt beslutes i den ordning i mom. 5 eller 6 sägs.

(Utskottets förslag:)

§ 19.

1. Valkrets, som består av en stad eller del av stad, bildar ett valdistrikt; dock må, där så finnes lämpligt, sådan valkrets delas i två eller flera valdistrikt.

2. I valkrets, som innefattar flera kommuner, skall med de undantag, som här nedan i mom. 3—6 angivas, varje kommun bilda ett valdistrikt.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

4. Höra delar av landskommun till olika valkretsar för riksdagsmannaval eller skall, på sätt i förordningen om landsting särskilt föreskrives, del av landskommun utgöra valdistrikt vid landstingsmannaval, bildar varje del ett valdistrikt för riksdagsmannaval, där ej jämlikt mom. 5 eller 6 ytterligare delning i valdistrikt beslutes.

5. Landskommun, valkrets för kommunalfullmäktigval samt sådan del av kommun, som i mom. 4 sägs, skola, där antalet invånare i sådan kommun, valkrets eller del av kommun överstiger 3,000, indelas i två eller flera valdistrikt med högst 3,000 invånare; dock att på framställning av kommunalstämma Konungens befallningshavande må härifrån medgiva undantag, där särskilda förhållanden inom kommunen anses göra sådan indelning obehöfvlig eller olämplig.

6. Om kommun, valkrets för kommunalfullmäktigval eller sådan del av landskommun, som i mom. 4 sägs, till följd av samfärdsförhållanden eller andra orsaker finnes icke lämpligen böra utgöra ett enda valdistrikt, må sådan kommun, valkrets eller del av landskommun delas i två eller flera valdistrikt.

§ 20.

1. Förslag om delning av valdistrikt som i § 19 mom. 2 och 6 sägs må väckas genom framställning hos Konungens befallningshavande av den, som är boende och vid riksdagsmannaval röstberättigad inom den kommun eller del av kommun, om vars delning i valdistrikt är fråga. Ej må framställning — — till olika valdistrikt.

Utan föregående framställning vare Konungens befallningshavande berättigad och i fall, varom stadgas i § 19 mom. 5, pliktig att om indelning i valdistrikt eller ändring i redan skedd indelning förordna, sedan på landet kommunalstämma och i stad stadsfullmäktige

§ 20.

1. Förslag om delning av valdistrikt som i § 19 mom. 1 och 6 sägs må väckas genom framställning hos Konungens befallningshavande av den, som är boende och vid riksdagsmannaval röstberättigad inom den kommun eller del av kommun, om vars delning i valdistrikt är fråga. Ej må framställning — — — till olika valdistrikt.

Utan föregående framställning vare Konungens befallningshavande berättigad och i fall, varom stadgas i § 19 mom. 5, pliktig att om indelning i valdistrikt eller ändring i redan skedd indelning förordna, sedan på landet kommunalstämma och i stad stadsfullmäktige beretts

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

beretts tillfälle att i ärendet avgiva yttrande. Om ändring i distriktsindelning vare Konungens befallningshavande pliktig att i den ordning nyss sagts förordna även för det fall, att så erfordras, då landskommun, efter att tidigare hava indelats i valdistrikt för riksdagsmannaval, delas i valkretsar för kommunalfullmäktigval.

Beslut angående indelning i valdistrikt skall av Konungens befallningshavande omedelbart kungöras och, där det icke på anförda besvär undanröjts, träda i tillämpning beträffande val, som förrättas enligt den under nästpåföljande år upprättade röstlängden.

2. Över beslut, som — — — förordningarna om kommunalstyrelse.

tillfälle att i ärendet avgiva yttrande. Om ändring i distriktsindelning vare Konungens befallningshavande pliktig att i den ordning nyss sagts förordna även för det fall, att så erfordras, då landskommun, efter att tidigare hava indelats i valdistrikt för riksdagsmannaval, delas i valkretsar för kommunalfullmäktigval.

Beslut angående indelning i valdistrikt skall av Konungens befallningshavande omedelbart kungöras och, där det icke på anförda besvär undanröjts, träda i tillämpning beträffande val, som förrättas enligt den under nästpåföljande år upprättade röstlängden.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1920.

Förslag

till

Lag

om rätt för vissa väljare att utan inställelse inför valförrättare avgiva valsedel vid vissa kommunala val samt om behandling av valsedelsförsändelse.

Härigenom förordnas som följer:

Om väljare, som på grund av yrke eller tjänst äro förhindrade att inställa sig.

§ 1.

Vid val av kommunalfullmäktige, stadsfullmäktige och landstingsmän må väljare, som tillhör någon av nedanstående yrkes- eller tjänstegrupper utan inställelse inför valförrättare avgiva valsedel genom försändelse i den ordning, som i §§ 2—4 föreskrives; dock att sådan rätt ej må utövas i annat fall än då, enligt vad vid tiden för försändelsens anordnande kan tagas för visst, hinder för väljarens personliga inställelse vid valförrättningen möter på grund därav, att yrkets eller tjänstens utövning betingar hans vistande utom valdistriktet vid den tidpunkt, då valet äger rum.

Hindret skall styrkas på sätt i § 4 stadgas.

Den rätt nu är sagd tillkommer:

1:o) den som utövar militärtjänst;

2:o) den som utövar sjömansyrket eller såsom deltagare för egen eller annans räkning i fiske i öppen sjö eller i annan egenskap tillhör besättning eller annan personal å fartyg;

3:o) den som tillhör personalen vid statens järnvägar eller vid enskilt järnvägsföretag eller vid postverket, tullverket eller lots- eller fyrväsendet.

§ 2.

Valsedelsförsändelse, varom i § 1 sägs, må ej anordnas tidigare än trettio dagar före den dag, valet skall börja, och ej heller senare än sistnämnda dag. Försändelsen skall senast dagen efter den, då valet börjat, dock i allt fall före röstsammanräkningens början, hava inkommit till den myndighet, som i § 5 sägs.

Valsedelsförsändelse skall anses vara anordnad den dag, det i § 4 omförmälda vittnesintyget underskrives.

§ 3.

Vid anordnande av valsedelsförsändelse enligt § 1 skall väljaren anlita ojävigt vittne.

Vistas väljaren inom riket, skall såsom vittne anlitas på landet ordförande eller ledamot i valnämnd eller i kommunalnämnd samt i stad tjänsteman, som av magistraten förordnas.

Vistas väljaren utom riket, skall han såsom vittne anlita svensk konsul eller ock, där väljaren tillhör besättning eller annan personal å svenskt fartyg, dettas befälhavare eller, i händelse av förfall för denne, hans närmaste man.

De personer, som ovan nämnts, vare pliktiga att, när de därom anmodas, tillhandagå väljare såsom nu är sagt.

I fråga om viss grupp av väljare äge Konungen förordna, vilka personer ytterligare må kunna anlitas såsom vittne.

Är väljaren ej personligen känd för vittnet, åligge honom att styrka sin identitet antingen genom intygande av trovärdig person eller ock medelst prästbevis, debetsedel, arbets- eller sjöfartsbok eller annan tillfyllestgörande handling.

§ 4.

Vid anordnande av valsedelsförsändelse enligt § 1 skall väljaren använda ett innerkuvert med vidhängande blankett och ett ytterkuvert, vilka skola tillhandahållas utom riket genom statsverkets och inom riket genom vederbörande kommuns försorg. Ej må andra kuvert för ändamålet brukas.

Väljare är berättigad att av vittne, som han jämlikt § 3 anlitar, erhålla erforderliga kuvert.

Väljaren skall i enrum inlägga sin valsedel i innerkuvertet och tillsluta detta.

Därefter skall i vittnets närvaro å den innerkuvertet vidhängande blanketten tecknas noggrann upplysning angående de av valmannens yrke eller tjänst förorsakade omständigheter, som förhindra hans personliga närvaro vid valförrättningen, ävensom förklaring att han frivilligt och i enrum inlagt sin valsedel i kuvertet och själv tillslutit detta. Vad sålunda tecknats å blanketten skall av väljaren egenhändigt underskrivas. Tillika skola å blanketten angivas yrke eller tjänsteställning, valdistrikt, som väljaren vid tiden för valet tillhör, och hemvist inom valdistriktet, så ock de omständigheter i övrigt, angående vilka Konungen föreskriver, att uppgift härvid skall meddelas.

Vittnet skall å blanketten vitsorda de omständigheter, vilka av valmannen angivits såsom förfallogrund, och intyga, att väljaren egenhändigt skrivit sitt namn å blanketten såsom ovan sagts, samt att han omedelbart dessförinnan befunnit sig i enrum, ävensom angiva dag och ort för intygets meddelande.

Innerkuvertet med vidhängande blankett skall av väljaren i vittnets närvaro inläggas i ytterkuvertet. Detta tillslutes samt adresseras till den

myndighet, som har att verkställa sammanräkningen av de vid valet avgivna rösterna. En å ytterkuvertet anbragt uppgift, att det innehåller väljarens valsedel, skall dessförinnan av väljaren egenhändigt underskrivas. Tillika anges det valdistrikt väljaren tillhör och hans hemvist inom distriktet. Därefter skall försändelsen av väljaren personligen överlämnas till den myndighet, som nyss nämnts, eller genom allmänna posten eller annorledes tillställas samma myndighet.

Vittne, som jämlikt § 3 är pliktig att tillhandagå väljare så som där sägs, vare, då särskild anmodan därom framställes, skyldigt att ombesörja försändelsens befordran.

Överlämnas försändelsen åt allmänna posten, skall den rekommenderas.

§ 5.

Då valsedelsförsändelse, varom ovan förmäles, ankommit till den myndighet, som har att verkställa sammanräkningen av de vid valet avgivna rösterna, skall anteckning därom med uppgift å dagen för ankomsten ske i bok, som för ändamålet upplagts. Försändelserna förvaras under lås.

§ 6.

Myndighet, som i § 5 sägs, har att vid den förrättning, som för sammanräkning av de vid valet avgivna rösterna är föreskriven, och innan de vid valförrättningen avlämnade valkuverten brutits, iakttaga följande:

Enligt § 5 inkomna valsedelsförsändelser räknas och antalet jämföres med den över dylika försändelser förda boken.

Härefter brytas försändelsernas ytterkuvert.

Har försändelse ankommit senare än dagen efter det valet tagit sin början eller efter sammanräkningens början eller har därtill begagnats annat ytterkuvert än i § 4 föreskrives eller förekommer skäl原因 anledning att ytterkuvert efter tillslutandet blivit öppnat, lämnas kuvertet obrutet och däri innesluten valsedel vare utan verkan på valet.

Sedan övriga ytterkuvert brutits, granskas innerkuverten med vidfästade blanketter. Finnas flera kuvert härröra från samma valman, äro de alla ogilla och läggas orubbade å sido.

I övrigt tillses:

att den som avgivit valsedeln är i röstlängden upptagen såsom röstberättigad och icke har inför valförrättaren utövat sin rösträtt,

att han jämlikt § 1 är behörig att i förevarande ordning avgiva valsedel,

att valsedelsförsändelse anordnats inom den i § 2 stadgade tid och i enlighet med föreskrifterna i §§ 3 och 4,
samt att innerkuvertet är utan annat märke än ändamålsbeteckningen.

Brister något i nu nämnda hänseenden, lägges innerkuvertet orubbat å sido såsom ogillt. I annat fall avskiljes blanketten och antecknas i röstlängden vid den röstandes namn, att rösträtten utövats, varefter de godkända kuverten sammanblandas med varandra och därefter behandlas på sätt som om de inför valförrättaren avlämnade valkuverten är stadgat.

§ 7.

Närmare föreskrifter för tillämpning av stadgandena i §§ 3 och 4 meddelas av Konungen.

Om äkta makar.

§ 8.

Äro äkta makar båda röstberättigade, må den ena av dem genom den andra maken ingiva valsedel vid val, som i § 1 omförmålas.

§ 9.

Vill väljare begagna den rätt att ingiva valsedel, varom i § 8 förmåles, skall valsedelsförsändelse på sätt nedan sägs anordnas tidigast fjorton dagar före valets början.

§ 10.

För valsedelsförsändelse enligt § 9 skall användas ett innerkuvert och ett ytterkuvert. Sådana kuvert tillhandahållas genom den kommunala myndighetens försorg. Ej må för ändamålet andra kuvert brukas.

Väljaren skall själv frivilligt inlägga sin valsedel i innerkuvertet och tillsluta detta samt i närvaro av ett ojävigt vittne inlägga innerkuvertet i ytterkuvertet, vilket omedelbart därpå av väljaren tillslutes. En å ytterkuvertet anbragt förklaring att sålunda tillgått skall därefter av väljaren egenhändigt undertecknas. Vid namnet tecknas uppgift å det valdistrikt, väljaren vid tiden för valet tillhör, och hans hemvist inom valdistriktet.

Vittnet intygar å ytterkuvertet, att väljaren egenhändigt undertecknat ovannämnda förklaring, med angivande av dag och ort för intygets meddelande.

§ 11.

Äkta make, som vill avgiva valsedel för andra maken, avlämnar vid valförrättningen till ordföranden valsedelsförsändelse, varom i § 9 sägs. Finnes, att båda makarna äro i röstlängden upptagna såsom röstberättigade, att ytterkuvertet är sådant, som i § 10 föreskrives, samt att därå äro tecknade förklaring av väljaren ävensom vittnesintyg i behörigt skick, och förekommer ej skäl原因 anledning att ytterkuvertet blivit efter tillslutandet öppnat, bryter ordföranden ytterkuvertet; i annat fall varde det ej mottaget.

Sedan ordföranden därefter tillsett, att innerkuvertet är utan annat märke än ändamålsbeteckningen, stämplas detsamma, i fall och på sätt sådant eljest beträffande avlämnade valkuvert är i lag föreskrivet, och nedlägges i valurnan, i sammanhang varmed i röstlängden vid den röstades namn göres anteckning, att rösträtten utövats.

Är innerkuvertet ej sådant som i § 10 föreskrives eller finnes å dess utsida annat märke än ändamålsbeteckningen, varde det ej mottaget.

Allmänna bestämmelser.

§ 12.

Valsedel skall vara av vitt papper och utan kännetecken.

Ytterkuvert och innerkuvert skola vara av ogenomskinligt papper och försedda med ändamålsbeteckning samt, vad varje särskilt slag angår, lika till storlek och beskaffenhet.

§ 13.

Formulär till ändamålsbeteckning, varom i denna lag förnäles, samt till blankett till innerkuvert och uppgift å ytterkuvert enligt § 4 ävensom till förklaring och vittnesintyg å ytterkuvert enligt § 10 fastställas av Konungen.

§ 14.

I god tid före valet skola kuvert för valsedelsförsändelse, varom i denna lag sägs, finnas tillgängliga hos de personer, vilka vid valsedelsförsändelses anordnande enligt § 3 må anlitas såsom vittne av väljare inom riket, samt kuvert, varom i § 4 förnäles, därjämte vara tillgängliga hos de personer, vilka vid sådan försändelses anordnande må anlitas såsom vittne av väljare utom riket.

§ 15.

Vad i denna lag är stadgat om magistrat gälle i stad, där magistrat ej finnes, om den för sådan stad särskilt tillsatta styrelse.

§ 16.

Om besvär över beslut enligt denna lag gäller vad i särskilda författningar finnes stadgat om besvär över det val, varom är fråga.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i svensk författningssamling.

2) hemställa, att motionen II:358 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda, samt

3) anmäla, att utskottet senare kommer att avgiva utlåtande beträffande det i förevarande proposition framförda förslaget till lag om ändrad lydelse i vissa delar av den av 1919 års lagtima riksdag villkorligt antagna nya lagen om val till riksdagen.

Stockholm den 25 maj 1920.

På konstitutionsutskottets vägnar:

SAM. CLASON.

Reservationer:

1) av herrar *Clason* och *K. J. Ekman*, som ansett, att det i större utsträckning, än den kungl. propositionen medgiver, borde beredas dem, som äro frånvarande på grund av laga förfall, särskilt sjukdom och lyte,

tillfälle att deltaga i kommunala val, och som i övrigt biträtt herr Perssons i Tofta reservation;

2) av herr *Persson* i Tofta som, med instämmande av herrar *Mag-nusson* i Tunhult och *Henrikson*, anfört:

Då med den hittillsvarande fullmaktsröstningen förenade missförhållande påtalats, har man kommit att helt allmänt rikta sig mot fullmaktssystemet som sådant och förbisett, att det framför allt är den *stora omfattningen*, i vilken fullmaktsröstningen varit tillåten, som möjliggjort ett illegitimt utnyttjande av densamma. Genom en inskränkning till vissa grupper av rätten att rösta medelst fullmakt samt övriga garantibestämmelser som föreslås i motionen II:358, torde de med rätta påtalade olägenheterna av nuvarande bestämmelser bliva i tillfredsställande grad avlägsnade.

Det borde utan vidare vara klart, att *inskränknigen* i rätten att rösta utan personlig inställelse är det primära i reformen, under det att *själva metoden* för medgiven rösträtt utan sådan inställelse är av mera underordnad betydelse.

Att röstningen skall vara uttryck för den röstberättigades egen uppfattning och utgöra hans viljeförklaring, är ett berättigat krav, men det tjänar ingenting till att driva detta krav in absurdum, ty agitationen har nog många gånger den kraft och verkan, att icke ens röstning vid personlig inställelse alltid kan betraktas som uttryck för den röstades egen uppfattning.

Beträffande huvudgruppen »äka makar» får man i regel dem emellan förutsätta sådant förtroendeförhållande, att, om den ene avlämnar röstsedel för den andre, det icke spelar någon roll, huruvida detta sker i egenskap av fullmäktig eller i av uppdragsgivaren tillslutet kuvert. Förefinnes ej detta förtroendeförhållande, så lärer väl sådant uppdrag icke komma i fråga, vilken form som än väljes, ty det föreligger i ena som i andra fallet ingen garanti för att ett dylikt uppdrag blir fullgjort. Då det gäller andra grupper, torde det också ligga i sakens natur, att de, i den mån de begagna sig av fullmäktige, härtill utse personer, som de ha förtroende för, och som med en till visshet gränsande sannolikhet rösta på samma sätt, som fullmaktsgivarna själva skulle ha gjort, om de inställt sig personligen.

Att fullmaktsinsamling — själva kärnpunkten i nuvarande missförhållanden — är utesluten, då det är fråga om äka makars rätt att på grund av fullmakt rösta för varandra, torde utan vidare vara klart. Men det är också att märka, att lika litet, som det kan bliva fråga om fullmaktsinsamling eller s. k. fullmaktsfiske, då det gäller äka makar, lika

otacksamt skall det i praktiken visa sig vara att försöka dylikt fiske, då det är fråga om de andra grupperna. Det är icke enbart begränsningen till ett fåtal grupper, som lägger hinder i vägen, utan även de omständigheterna, att personer inom dessa grupper skola styrka förfall, och att detta förfall skall bekräftas av ett särskilt kvalificerat vittne, samt slutligen att fullmakten skall vara ställd till viss person.

De lagbestämmelser, som här äro i fråga rörande rätt för vissa väljare att utan personlig inställelse deltaga i vissa kommunala val, komma att ha betydelse huvudsakligen för äkta makar, ty det får icke förglömmas att medan antalet äkta makar i rösträttsåldern belöper sig till vid pass 1,900,000, så torde övriga grupper i rösträttsåldern tillsammans knappt utgöra mera än 120,000 personer, av vilka endast en kanske mycket ringa del verkligen kan styrka hinder för personlig inställelse vid valen, vartill dessutom kommer, att de ifrågavarande yrkes- och tjänstegrupperna till inemot två tredjedelar bestå av gifta personer.

Genom den äkta makar tillkommande rätten att utan personlig inställelse utöva rösträtt tillgodoses sålunda till en högst väsentlig del även övriga ifrågavarande gruppers intressen i berört avseende, och den omständigheten, att formerna för äkta makars röstning utan personlig inställelse, vilket system man än väljer, alltid bliva enklare än formerna för vissa yrkesgruppers röstning utan personlig inställelse, torde helt säkert verka därhän, att hithörande yrkesgrupper i större omfattning komma att tillämpa förstnämnda former än sistnämnda.

Det har visserligen — efter vad det vill synas på fullaste allvar — framförts den meningen, att röstning medelst valsedelsförsändelse skulle vara lika enkelt eller t. o. m. enklare än röstning genom fullmäktig, men den uppfattningen är så verklighetsfrämmande, att man icke torde behöva spilla ord på dess vederläggande.

Den betydelsefullaste garantien, som professor Ernberg föreslår för att röstningen skall vara uttryck för den väljandes personliga uppfattning samt valhemlighetens bevarande, nämligen den väljandes vistande i enrum vid valsedelns inläggande i innerkuvertet har man såväl i Kungl. Maj:ts proposition som i utskottets förslag frångått, då det gäller huvudgruppen »äkta makar», varjämte man för dessa nöjer sig med allenast ett vittne. Under sådana förhållanden torde den i min och herr Lidströms motion föreslagna fullmaktsmetoden vara lika betryggande i berörda avseenden som det av utskottet föreslagna röstningsförfarandet.

Under behandlingen i utskottet av propositionen nr 286 samt motionen II: 358 har jag yrkat:

1) att § 12 i förslag till lag om ändrad lydelse i vissa delar av för-

ordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 samt motsvarande paragrafer i förordningarna om kommunalstyrelse i stad och kommunalstyrelse i Stockholm skulle erhålla den lydelse, som föreslagits av de sakkunniga, vilka varit tillkallade för att biträda med utredning och förslag rörande de ämnen i kommunalförvaltningen som här äro i fråga;

2) avslag å förslag till lag om rätt för vissa väljare att utan inställelse inför valförrättare avgiva valsedel vid vissa kommunala val samt om behandling av valsedelförsändelse; och

3) bifall till ovan angivna motion.

Då emellertid det under 1) angivna yrkandet är av mera underordnad betydelse, skall jag icke fullfölja detsamma utan endast vidhålla yrkandena under 2) och 3), vilka sistnämnda yrkanden dock stå i sådant inbördes sammanhang att ett bifall till det ena av dem även betingar ett bifall till det andra.

Herr *Schlyter* har anmält, att han endast deltagit i behandlingen av vissa delar av förevarande ärende.

*Bilaga.***Förslag**

till

Kungl. Maj:ts kungörelse

angående upprättande av röstlängd för val till riksdagens andra kammare och av kommunal röstlängd, samt den i avseende härå vissa myndigheter åliggande uppgiftsskyldighet m. m.

§ 1.

Röstlängd för val till riksdagens andra kammare och kommunal röstlängd sammanföras för varje valdistrikt och upprättas i två exemplar på landet och i stad, där magistrat ej finnes, av vederbörande häradsskrivare och i annan stad av magistraten, eller, där särskilda tjänstemän äro förordnade för debitering av utskylderna till kronan, av dessa under magistratens inseeende.

Är valdistrikt på landet uppdelat i flera församlingar, skall längden uppläggas i särskilda delar, en för varje församling.

Tillhör valdistrikt eller församling på landet mer än ett fögderi, skall röstlängden upprättas av de olika häradsskrivarna gemensamt.

§ 2.

När mantalslängden för året blivit justerad, skola efter denna längd i röstlängden för varje valdistrikt eller församling upptagas alla där mantalsskrivna män och kvinnor, vilka uppnått eller under kalenderåret uppnå en ålder av tjugotre år.

§ 3.

1. Det åligger, där ej nedan annorlunda stadgas, pastor att årligen å blankett enligt formulär nr 1 meddela uppgift å de män och kvinnor

inom församlingen, vilka uppnått eller under kalenderåret uppnå en ålder av tjugutre år och

a) den 10 juni på grund av ådömd straffpåföljd äro obehöriga att avgiva röst vid riksdagsmannaval eller deltaga i kommunalstämmas eller allmän rådstugas överläggningar och beslut;

b) enligt upplysning, inkommen under tiden från mantalslängdens granskning till och med den 10 juni, blivit svenska medborgare;

c) den 10 juni äro främmande trosbekännare eller före nämnda dag anmält utträde ur svenska kyrkan.

Om i nu nämnda hänseenden icke något är att meddela, skall anmälan härom göras å uppgiftsblankett.

Uppgift eller anmälan, som nu är sagd, upprättas särskilt för varje valdistrikt och skall senast den 12 juni avsändas eller avlämnas till röstlängdsupprättaren i orten.

Underlåter pastor att å stadgad tid tillställa röstlängdsupprättaren uppgiftsblankett, som ovan sägs, skall denne genast därom göra anmälan hos länsstyrelsen, som har att giva förständigande om skyndsamt fullgörande av uppgiftsskyldigheten.

2. I Stockholm och Göteborg har pastor att meddela allenast de uppgifter, som under a) och c) här ovan avses. Skyldigheten att meddela den under b) omnämnda uppgift tillkommer i Stockholm rotemännena och i Göteborg mantalskontoret. Uppgiften skall i dessa städer avse tiden från mantalslängdens avlämnande till och med den 10 juni samt avfattas enligt formulär, som fastställas i Stockholm av överståthållarämbetet och i Göteborg av magistraten.

§ 4.

Av domaren på landet och rådhusrätten i stad skall årligen å blankett enligt formulär nr 2 meddelas uppgift å varje man eller kvinna, vilken uppnått eller under kalenderåret uppnår en ålder av tjugutre år och den 10 juni står under förmynderskap, därå vårdnaden tillkommer härads- eller rådhusrätten, eller är försatt i konkurs, som är anhängig vid rätten.

Uppgift, som nu är sagd, upprättas särskilt för varje kommun, där, enligt sist inkommen anmälan, omyndig förklarad eller konkursgäldenär är boende, och skall senast den 12 juni avsändas eller avlämnas till röstlängdsupprättaren för kommunen.

I fråga om skyldighet att meddela uppgift rörande omyndigförklarad frälseman skall, där förmynderskapet står under hovrätts vårdnad, vad

här ovan är stadgat i tillämpliga delar gälla för vederbörande tjänsteman i hovrätten.

§ 5.

1. I varje kommun, utom Stockholm och Göteborg, åligger det fattigvårdsstyrelsen att årligen å blankett enligt formulär nr 3 meddela uppgift, upptagande varje man eller kvinna, vilken uppnått eller under kalenderåret uppnår en ålder av tjugutre år och den 10 juni är av allmänna fattigvården omhändertagen för varaktig försörjning.

Om i nu angivet hänseende icke något är att meddela, skall anmälan härom göras å uppgiftsblankett.

Uppgift, som nu är sagd, upprättas särskilt för varje valdistrikt, och skall senast den 12 juni avsändas eller avlämnas till röstlängdsupprättaren i orten.

Underlåter fattigvårdsstyrelse att å stadgad tid tillställa röstlängdsupprättaren uppgiftsblankett, som ovan sägs, skall denne genast härom göra anmälan hos länsstyrelsen, som har att giva förständigande om skyndsamt fullgörande av uppgiftsskyldigheten.

2. Det tillkommer i Stockholm överståthållarämbetet och i Göteborg magistraten att, under iakttagande, i den mån det kan ske, av vad i mom. 1 är stadgat, utfärda de särskilda föreskrifter och upprätta det formulär, som erfordras för meddelande till stadens röstlängdsupprättare av de upplysningar, som i mom. 1 avses.

§ 6.

1. Befälhavare för rullförings- eller sjörrullföringsområde åligger att årligen meddela uppgift å varje inom området rullförd värnpliktig, vilken uppnått eller under kalenderåret uppnår en ålder av tjugutre år men, till följd av försummelse mot de i fråga om värnplikten givna föreskrifter, den 10 juni icke eller endast delvis fullgjort de värnpliktsövningar, som enligt samma föreskrifter ålegat honom intill utgången av sistförflutna kalenderåret.

Uppgift, som ovan sägs, upprättas enligt formulär nr 4 särskilt för varje församling, där värnpliktig är kyrkobokförd, och skall senast den 12 juni avsändas eller avlämnas till vederbörande röstlängdsupprättare inom området.

2. Å landet ävensom i stad, där magistrat ej finnes, åligger det landsfiskalen att årligen med ledning av bötesliggaren och därtill hörande handlingar, sådana de föreligga den 10 juni, meddela uppgift å varje värn-

pliktig, vilken uppnått eller under kalenderåret uppnår en ålder av tjugutre år och enligt bötespåföring, mot vilken invändning ej blivit gjord eller genom ingivande av bevis vederbörligen fullföljd eller som av Konungens befallningshavande fastställts, nästföregående år förfallolöst uteblivit från inskrivningsförrättning; börande i uppgiften angivas den värnpliktiges hemvist, fullständiga namn och yrke eller titel samt födelseår.

I Stockholm åligger det polisdomstolen och i annan stad, här magistrat finnes, magistraten eller, om särskild tjänsteman finnes förordnad att ombesörja indrivning och redovisning av böter, denne under magistratens inseende och ansvar att med ledning av de hos dem tillgängliga handlingar angående bötesredovisningen meddela enahanda uppgift.

Uppgift, som nu är sagd, skall upprättas särskilt för varje valdistrikt, där försumlig inskrivningsskyldig har sitt hemvist, och senast den 12 juni avsändas eller avlämnas till röstlängdsupprättaren i orten.

§ 7.

Det åligger den inom kommunen, som har att uppbära eller bokföra kommunalskatten att årligen å blankett enligt formulär nr 5 meddela uppgift å de män och kvinnor inom kommunen, vilka uppnått eller under kalenderåret uppnå en ålder av tjugutre år och den 10 juni i avseende å dem påförda utskylder till kommunen, vilka förfallit till betalning under de tre sistförflutna kalenderåren, häfta för utskylder för flera än två av dessa år. Motsvarande skyldighet i fråga om utskylder till municipalsamhälle åligger den inom municipalsamhället, som har att uppbära eller bokföra municipalskatten.

Om i nu nämnda hänseende icke något är att meddela, skall anmälan härom göras å uppgiftsblankett.

Uppgift eller anmälan, som nu är sagd skall upprättas särskilt för varje valdistrikt och senast den 12 juni avsändas eller avlämnas till röstlängdsupprättaren i orten.

Underlåter vederbörande i kommunen att å stadgad tid tillställa röstlängdsupprättaren uppgiftsblankett, som ovan sägs, skall denna genast härom göra anmälan hos länsstyrelsen, som har att giva förständigande om skyndsamt fullgörande av uppgiftsskyldigheten.

§ 8.

Det åligger röstlängdsupprättaren att, allt efter som de i §§ 3—7 omförmälda uppgifter inkomma, i röstlängd göra anteckningar, som därav föranledas.

Upptager uppgift någon, som icke är mantalsskriven inom röstlängdsupprättarens tjänstgöringsområde, har röstlängdsupprättaren att ofördröjligen verkställa utdrag av uppgiften i vad nämnda person angår samt tillställa detta utdrag röstlängdsupprättaren för den ort, där den ifrågasvarande personen är eller på grund av uppgiftens innehåll kan antagas vara mantalsskriven.

§ 9.

Röstlängd upprättas i enlighet med bifogade formulär nr 6, och skall därvid iakttagas,

att fullständiga namn ävensom yrke eller titel och födelseår utsätts,

att vederbörandes kön ävensom hans rätt att delta i val till riksdagens andra kammare, i kommunala överläggningar och beslut i allmänhet eller jämväl vid landstingsmannaval eller utseende av elektor för val till riksdagens första kammare anges genom instreckning i särskilda kolumner,

att, då en person under det kalenderår, längden upprättas, uppnått eller uppnår en ålder av tjugutre år eller av tjugusju år och sålunda först nästpåföljande kalenderår erhåller rösträtt vid val till andra kammaren och kommunal rösträtt i allmänhet eller rösträtt vid landstingsmannaval eller vid utseende av elektor för val till riksdagens första kammare, detta särskilt anges i längden,

att anteckning i kol. 10 rörande »övrige hinder» för rösträtt sker, med undantag för utländskt medborgarskap, genom angivande av den del av § 16 i riksdagsordningen, däri hindret beröres,

att, därest en person i enlighet med § 4 i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd eller § 4 i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm saknar rösträtt å kyrkostämman på grund av att han är främmande trosbekännare eller anmält utträde ur svenska kyrkan, därom göres anteckning i längden, samt

att, därest en person på grund av att han i avseende å honom påförda utskylder till municipalsamhälle, vilka förfallit till betalning under de tre sistförflutna kalenderåren, häftar för utskylder för flera än två av dessa år, därom göres anteckning i längden.

§ 10.

Senast den 30 juni skall röstlängd vara avsänd eller avlämnad på landet till ordföranden i valnämnden och i stad till magistraten, där denne ej själv verkställt upprättandet, eller till stadsstyrelsen, och skola vid varje

särskild längd fogas de från myndigheterna inkomna uppgifter, som avse samma längd, eller, där uppgifter omfatta två eller flera valdistrikt på landet, av röstlängdsupprättaren bestyrkta utdrag av handlingen.

§ 11.

Kungörelse om röstlängds framläggande till granskning ävensom underrättelser från valnämndens ordförande eller magistraten till sådana i röstlängd upptagna, som däri icke antecknats såsom röstberättigade, samt till dem, mot vilkas rösträtt anmärkning framställts, skola avfattas enligt bilagda formulär 7—9.

§ 12.

Har anmärkning framställts mot den ena av de sammanförda röstlängderna och angår anmärkningen sådant villkor för rösträtt, rörande vilket enahanda bestämmelser gälla för politisk och kommunal rösträtt, anses anmärkningen avse jämväl den andra längden.

§ 13.

Införandet i röstlängd av de rättelser, som föranledas av de över gjorda anmärkningar av valmyndigheten, valnämnden eller magistraten avkunnade beslut, bör ske med rött bläck; och bör valmyndigheten härvid i korthet anteckna skälet till ändring samt tillika ange anmärkningsskriftens nummer.

§ 14.

De två exemplaren av de sammanförda röstlängderna skola förvaras på säkert ställe i skilda byggnader.

Det ena exemplaret bör i regel användas vid val till riksdagens andra kammare samt vid val av landstingsmän — eller elektoror för val till riksdagens första kammare — och vid förekommande behov tillhandahållas på landet av valnämndens ordförande och i stad av magistraten.

Det andra exemplaret bör i regel användas vid övriga avgöranden i den borgerliga och den kyrkliga kommunen och vid behov tillhandahållas på landet av kommunalstämman ordförande och i stad av magistraten.

Möter svårighet för municipalsamhälle att för municipalstämma erhålla tillgång till ettdera av de två exemplaren, äger samhället att på egen bekostnad förskaffa sig avskrift av röstlängden i erforderliga delar.

§ 15.

Blanketter till de formulär, som i denna kungörelse omförmälas, skola tillhandahållas vederbörande av länsstyrelserna.

§ 16.

Till häradsskrivare skall utöver vad av statsmedel kan komma att utgå för röstlängds upprättande erläggas en avgift av en krona för varje helt eller påbörjat uppslag om minst femton rader, vilken avgift det åligger kommunen att gälda.

Denna kungörelse träder i kraft

Genom denna kungörelse upphäves kungörelsen den 26 november 1909 om upprättande av röstlängd för val till riksdagens andra kammare m. m. (n:r 133) ävensom kungörelsen den 8 april 1919 om upprättande av kommunal röstlängd m. m. (n:r 160).

Formulär nr 1.

Uppgift för år 19.....

å de män och kvinnor inom församling
 valdistrikt, vilka uppnått eller under kalenderåret
 uppnå en ålder av 23 år och

a) den 10 juni på grund av ådömd straffpåföljd äro obehöriga att avgiva röst vid riksdagsmannaval eller deltaga i kommunalstämmas eller allmän rådstugas överläggningar och beslut.¹

Bostad i församlingen vid senaste mantalsskrivning	Namn och yrke eller titel	Födelse- år	För den, vilken inflyttat under året, uppgives här församling och län eller stad, varifrån inflyttningen skett

b) enligt upplysning, inkommen under tiden från mantalsslängdens granskning till och med den 10 juni, blivit svenska medborgare.

Bostad i församlingen vid senaste mantalsskrivning	Namn och yrke eller titel	Födelse- år	För den, vilken inflyttat under året, uppgives här församling och län eller stad, varifrån inflyttningen skett

¹ Här upptagas även de män och kvinnor av ifrågavarande kategori, vilka för året varit kyrkskrivna i församlingen men före den 10 juni uttagit flyttningsbetyg.

Vänd!

c) den 10 juni äro främmande trosbekännare eller före nämnda dag anmält sitt utträde ur svenska kyrkan.¹

Bostad i församlingen vid senaste mantals-skrivning	Namn och yrke eller titel	Födelse- år	Främmande religions-bekän-nare ²	Anmält utträde ur svenska kyrkan ²	För den, vilken inflyttat under året, uppgives här församling och län eller stad, varifrån inflyttningen skett

Rätt uppgivet enligt församlingsboken, betygar

pastor.

¹ Här upptagas även de män och kvinnor av ifrågavarande kategori, vilka för året varit kyrkoskrivna i församlingen men före den 10 juni uttagit flyttningsbetyg.

² Dessa kolumner ifyllas med streck (/).

Anmärkningsar: 1:o) Förestående uppgift avsändes eller avlämnas årligen senast den 12 juni till röstlängdsupprättaren i orten, d. v. s. på landet och i stad, där magistrat ej finnes, härads-skrivaren och i annan stad magistraten eller de tjänstemän, som verkställa debitering av utskylderna till kronan.

2:o) Om i ovan angivna hänseenden icke något är att anteckna, skall uppgiftsblankett, försedd med upplysning härom, ändå avsändas eller avlämnas å förenämnda tid.

3:o) Om inom församlingen finnes mer än ett valdistrikt, skall uppgiften uppdelas å särskilda blanketter, en för varje distrikt.

Formulär nr 2.

Uppgift för år 19.....

å de män och kvinnor inom kommun,
vilka uppnått eller under kalenderåret uppnå en ålder av 23 år och
den 10 juni

a) stå under förmynderskap, därå vårdnaden tillkommer

Hemvist i kommunen enligt sist inkomna anmälan	Namn och yrke eller titel	Födelse-år	För den, vilken enligt sist inkomna anmälan bytt hemvist, uppgives här det gamla hemvistet

Vänd!

b) äro vid rätt försatta i konkurstillstånd.¹

Hemvist i kommunen enligt sist inkomna anmälan	Namn och yrke eller titel	Födelse- år	För den, vilken enligt sist inkomna anmälan bytt hemvist, uppgives här det gamla hemvistet

.....

 (Underskrift.)

¹ Här upptages även hustru, som på grund av att mannen är försatt i konkurs jämväl är i konkurstillstånd.

Anmärkning: Förestående uppgift upprättas årligen särskilt för varje kommun och avsändes eller avlämnas senast den 12 juni till röstlängdsupprättaren för kommunen, d. v. s. på landet och i stad, där magistrat ej finnes, häradsskrivaren och i annan stad magistraten eller de tjänstemän, som verkställa debitering av utskylderna till kronan.

Formulär nr 3.

Uppgift för år 19.....

Å de män och kvinnor inom kommun
 valdistrikt, vilka uppnått eller under kalenderåret
 uppnå en ålder av 23 år och den 10 juni äro av allmänna fattigvården om-
 händertagna för varaktig försörjning.

Bostad i kommunen vid senaste mantalsskrivning	Namn och yrke eller titel	Födelse- år	För den, vilken inflyttat under året, uppgives här kommun och hemvist, varest han är för året mantalsskriven

Vänd!

Bostad i kommunen vid senaste mantalsskrivning	Namn och yrke eller titel	Födelse- år	För den, vilken inflyttat under året, uppgives här kommun och hemvist, varest han är för året mantalsskriven

Rätt uppgivet, betygar å fattigvårdsstyrelsens vägnar

Styrelsens ordförande.

Anmärkingar: 1:o Förestående uppgift avsändes eller avlämnas årligen senast den 12 juni till röstlängdsupprättaren i orten, d. v. s. på landet och i stad, där magistrat ej finnes, häradsskrivaren och i annan stad magistraten eller de tjänstemän, som verkställa debitering av utskylder till kronan.
2:o Om i ovan angivet hänseende icke något är att anteckna, skall uppgiftsblankett, försedd med upplysning härom, ändå avsändas eller avlämnas å förenämnda tid.
3:o Om inom kommunen finnes mer än ett valdistrikt, skall uppgiften uppdelas å särskilda blanketter, en för varje distrikt.

Formulär nr 4.

Uppgift för år 19.....

å de värnpliktiga inom..... församling av
 fögderi stad, vilka uppnått
 eller under kalenderåret uppnå en ålder av 23 år men, till följd av försum-
 melse mot de i fråga om värnplikten givna föreskrifter, den 10 juni icke
 eller endast delvis fullgjort de värnpliktsövningar, som enligt samma före-
 skrifter ålegat dem intill utgången av sistförflutna kalenderåret.

Bostad i försam- lingen vid senaste mantalsskrivning	Födelse- år	Inskriv- nings- nummer	Namn och yrke eller titel	Återstående tjänst- görings- skyldighet	Hemvist vid årets början med angivande av försam- ling och län eller stad, om detta sedermera blivit ombytt

Vänd!

Bostad i församlingen vid senaste mantalsskrivning	Födelse-år	Inskrivnings-nummer	Namn och yrke eller titel	Återstående tjänstgörings-skyldighet	Hemvist vid årets början med angivande av församling och län eller stad, om detta sedermera blivit ombytt

Anmärkning: Förestående uppgift avsändes eller avlämnas årligen senast den 12 juni till röstlängds-upprättaren i orten, d. v. s. på landet och i stad, där magistrat ej finnes, häradskrivaren och i annan stad magistraten eller de tjänstemän, som verkställa debitering av utskylder till kronan.

Formulär nr 5.

Uppgift för år 19.....

Å de män och kvinnor inom..... kommun
 valdistrikt, vilka uppnått eller under kalenderåret
 uppnå en ålder av 23 år och den 10 juni i avseende å dem påförda utskylder
 till kommunen, vilka förfallit till betalning under kalenderåren 19..., 19...
 och 19..., häfta för utskylder för flera än två av dessa år.¹

Bostad i kommunen vid senaste mantalsskrivning	Namn och yrke eller titel

¹ Här upptagas även de män och kvinnor av ifrågavarande kategori, vilka för året varit mantalsskrivna i kommunen men före den 10 juni uttagit flyttningsbetyg.

Anmärkning: I denna uppgift skall upptagas allenast sådan man eller kvinna, som beträffande samtliga tre sistförflutna kalenderåren häftar för honom eller henne påförda utskylder till kommunen, vilka förfallit till betalning under nämnda år.

Vänd!

Bostad i kommunen vid senaste mantalsskrivning	Namn och yrke eller titel

.....
(Underskrift.)

Anmärkingar: 1:o) Förestående uppgift avsändes eller avlämnas årligen senast den 12 juni till röstlängdsupprättaren i orten d. v. s. på landet och i stad där magistrat ej finnes, härads-skrivaren och i annan stad magistraten eller de tjänstemän, som verkställa debitering av utskylder till kronan.
2:o) Om i ovan angivet hänseende icke något är att anteckna, skall uppgiftsblanketten, försedd med upplysning härom, ändå avsändas eller avlämnas å förenämnda tid.
3:o) Om inom kommunen finnes mer än ett valdistrikt, skall uppgiften uppdelas å särskilda blanketter, en för varje distrikt.

*Formulär nr 6
för landsbygd.*)*

Röstlängd för val till riksdagens andra kammare

ävensom

kommunal röstlängd

för valdistrikt

..... kommun

upprättade år 19.....

Anmärkningar beträffande formulärets ifyllande:

1. Att en person under det kalenderår längden upprättas uppnått eller uppnår en ålder av 23 år eller av 27 år och sålunda först nästpåföljande kalenderår erhåller i förra fallet rösträtt vid val till riksdagens andra kammare och kommunal rösträtt i allmänhet, i senare fallet rösträtt vid landstingsmannaval, anges genom anteckning i kol. 23.

2. Anteckning i kol. 10 rörande »övriga hinder» för rösträtt sker, med undantag för utländskt medborgarskap, genom angivande av den del av § 16 i riksdagsordningen, däri hindret beröres.

3. Kol. 13, 14, 17, 18, 21 och 22 komma till användning allenast under år, då där angivna val äga rum.

4. Om person på grund av att han är främmande trosbekännare eller på grund av att han anmält utträde ur svenska kyrkan, i enlighet med § 4 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd, saknar rösträtt i kyrkostämma, göres därom anteckning i kol. 23.

5. Om person på grund av att han i avseende å honom påförda utskylder till municipalsamhälle, vilka förfallit till betalning under de tre sistförflutna kalenderåren, häftar för utskylder för flera än två av dessa år, saknar rösträtt å municipalstämma, göres därom anteckning i kol. 23.

*) För städer i allmänhet samt för städer, som ej deltaga i landsting, användas enahanda formulär, dock med andra rubriker i kol. 1, 2, 15—18 samt, vad angår sistnämnda städer, jämväl i kol. 19—22.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Hemmans eller lägenhets		P e r s o n e n s					Hinder för rösträtt		
n a m n	nummer	yrke eller titel	n a m n	födelsår	k ö n		Riksdagsordningen § 16 d)	Förordning om kommunalstyrelse på landet § 8 d)	Övriga hinder
					m.	kv.			
<i>Alby</i>	1	<i>Major</i>	<i>Falk, Karl Henrik</i>	66	1				
			<i>h. Helena Maria</i>	71	1				
		<i>Student</i>	<i>Falk, Nils Henrik</i>	95	1				
			<i>Seminarieelev</i>	<i>Falk, Johanna</i>	98	1			
			<i>Tjänarinna</i>	<i>Karlsson, Josefina Kristina</i>	93	1			
			<i>Betjänt</i>	<i>Andersson, Erik Vilhelm</i>	96	1			
<i>Ekudden</i>	<i>Torpare</i>	<i>Ersson, Anders Emil</i>	82	1					
		<i>h. Anna Maria</i>	86	1					
<i>Loviseberg</i>	<i>Verkmästare</i>	<i>Schultze, Herman</i>	83	1				<i>Tysk undersäte</i>	
<i>Huddinge</i>	2	<i>Hem.äg.</i>	<i>Bergman, Johan Peter</i>	72	1				
			<i>Hushållerska</i>	<i>Svensson, Hilma Maria</i>	84	1			
		<i>Statdräng</i>	<i>Berggren, Oskar Amandus</i>	66	1				<i>§ 16 b)</i>
			<i>d. Berggren, Johanna</i>	94	1				
<i>Nacka</i>	3	<i>Arrendator</i>	<i>Dahlgren, Axel</i>	68	1				
			<i>s. Dahlgren, Johan Vilhelm</i>	95	1	1			
<i>Eka</i>	<i>f. Båtsman</i>	<i>Silfversvan Sven</i>	52	1				<i>§ 16 c)</i>	
		<i>Utan stadigt hemvist</i>							
<i>Ornö</i>	6	<i>Sjöman</i>	<i>Nilsson, Nils</i>	62	1				
		<i>Murare</i>	<i>Gustafsson, Gustaf</i>	63	1			1	
				<i>Summa</i>					

Upprättad i N. N. fögderis häradskrivarkontor den juni 19 21
 Albert Renström.

Anmärkning: Avståndet mellan raderna må ej understiga 2 cm.

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Andrakammarval				Kommunalfullmäktigval och kommunala avgöranden i allmänhet				Landstingsmannaval				A n m ä r k n i n g a r
Är röstberättigad		Har utövat rösträtt		Är röstberättigad		Har utövat rösträtt vid kommunalfullmäktigval		Är röstberättigad		Har utövat rösträtt		
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	
1				1				1				
	1				1				1			
1				1								
	1				1				1			
1				1								<i>Ej rösträtt å kyrkostämma</i>
1				1				1				<i>Ej rösträtt å municipalstämma</i>
	1				1				1			
1				1				1				
	1				1				1			
												<i>Rösträtt vid landstingsmannaval först 1922</i>
1				1				1				
				1								
1				1				1				
1												

Justerad av valnämnden den juli 19 21

(Underskrifter.)

Formulär nr 7.

Kungörelse.

Härmed tillkännagives, att röstlängd för kommun,
 valdistrikt, finnes under tiden från och med den 6 till och
 med den 12 juli framlagd i¹ för att där vara för
 granskning tillgänglig; och erinras tillika, att den, vilken rösträtt enligt denna
 längd ej tillkommer, men som för sig vill påstå sådan rätt, eller den, som anser,
 att annan icke må vara i längden upptagen såsom röstberättigad, äger att sina
 anmärkningar, skriftligen avfattade och åtföljda av de bevis, han vill åberopa,
 ingiva till² sist å³ dagen den³ juli
 före klockan 12 på dagen, ävensom att prövning av de mot röstlängden framställda
 anmärkningar äger rum i⁴⁵ dagen
 den⁵

..... den 19.....

Översändes till pastorsämbetet i församling
 med begäran om kungörelsens uppläsande i kyrkan senast den 30 juni 19.....
 Införes i närmast före den 1 juli 19..... utkommande nummer av

Anvisningar:

¹ Här anges den lokal, i vilken röstlängden kommer att framläggas. Vid bestämmande av lokal iakttages, att behörig tillsyn över längden må kunna å det angivna stället utövas till förekommande av att eljest anteckning i längden skulle av någon kunna verkställas.

² Valnämndens ordförande, magistrat eller stadsstyrelse.

³ Här utsättes med angivande av veckodag och datum den tid, inom vilken anmärkningarna sist skola vara ingivna; det är den 15 juli eller, om söndag då infaller, näst påföljande söckendag.

⁴ Sockenstuga, rådhus eller annan lämplig lokal.

⁵ Här utsättes med angivande av veckodag och datum den för anmärkningars prövning bestämda tid, som är den 25 juli eller, om söndag då infaller, näst påföljande söckendag.

Formulär nr 8.

Underrättelse.

Jämlikt röstlängd, som detta år upprättats för kommun,
 valdistrikt, varder Eder härigenom meddelat, att Ni på grund
 av att¹

.....
 icke är i röstlängd antecknad såsom röstberättigad vid val till riksdagens andra
 kammare, landstingsmannaval eller i kommunala angelägenheter i allmänhet.²

Därest Ni vill för Eder påstå, att rösträtt bör tillkomma Eder enligt röst-
 längden, äger Ni att Edra anmärkningar, skriftligen avfattade och åtföljda av
 de bevis, Ni vill åberopa, ingiva till³ sist å
⁴ dagen den⁴ juli före klockan 12 på dagen, och kommer prövning
 av sådana anmärkningar att äga rum i⁵
⁶ dagen den⁶ juli med början klockan 10 förmiddagen.

Poststämpels datum.

.....
 Adress:

Anvisningar:

- ¹ Här införas den eller de omständigheter, på grund varav vederbörande från rösträtt utesluts.
- ² Är vederbörande antecknad såsom röstberättigad vid val till riksdagens andra kammare men ej såsom kommunalt röstberättigad, göras här erforderliga strykningar.
- ³ Valnämndens ordförande, magistrat eller stadsstyrelse.
- ⁴ Här utsättes med angivande av veckodag och datum den tid, inom vilken anmärkningarna sist skola vara ingivna; det är den 15 juli eller, om söndag då infaller, näst påföljande söckendag.
- ⁵ Vederbörande lokal.
- ⁶ Här utsättes med angivande av veckodag och datum den för anmärkningars prövning bestämda tid, som är den 25 juli eller, om söndag då infaller, näst påföljande söckendag.

Underrättelse.

Häri genom varder Eder till kännedom meddelat, att i rätt tid anmärkning..... framställdt däremot, att i den röstlängd, som detta år upprättats för..... kommun, valdistrikt, Ni upptagits såsom röstberättigad vid val till riksdagens andra kammare, landstingsmannaval och i kommunala angelägenheter i allmänhet,¹ samt att anmärkning..... avse..., att.....

Prövning av anmärkning..... äger rum i²
³ dagen den³ juli med början kl. 10 förmiddagen, då tillfälle lämnas Eder att bemöta anmärkning.....
 Poststämpelns datum.

Anvisningar:

¹ Är den framställda anmärkningen av sådan natur, att den avser allenast det ena slaget av rösträtt, göras här erforderliga strykningar.

² Vederbörande lokal.

³ Här utsättes med angivande av veckodag och datum den för anmärkningars prövning bestämda tid, som är den 25 juli eller, om söndag då infaller, näst påföljande söckendag.